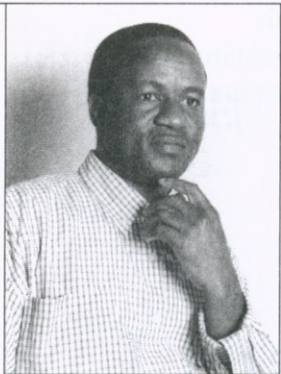

Leba Seipone

AFRICA
PL
8747
.9
KGA

KABELO KGATEA

Kabelo Kgatea o tsetswe ka la 31 Ferikgong 1961 kwa Madi-bogo, mme a wetsa dithuto tse di potlana kwa sekolong sa Motsitlane ka ngwaga wa 1976. Ka 1979 o ne a thapiwa ke ba meepo ya polatinamo mo Tlhabane (Rustenburg), gone mo a neng a tsweledisa dithuto tsa gagwe, a wetsa dithuto tsa Mophato wa Borobedi le Kholetshe ya Damelin, mme Mophato wa Lesome a o wetsa le Kholetshe ya Lyceum.

Ka nako ya gagwe ya go thapola kobo segole, o ne a ithutela go kwala diterama tsa radio le thelebišene, go bua mo pontsheng, go nna setshameki le go nna motlhagisi mo radiong le thelebišeneng. O kwadile diterama tsa radio di le mmalwanyana tse e bile di gasitsweng ke ba Radio Setswana le Radio Mma-batho. Gape o phasaladitse kgankhutshwe e e bidi-wang *Tlhakantsuke* le dibuka tse tharo tsa maboko.

Ka ngwaga wa 2000, o ne a gapa sekgele sa *Sanlam Prize for Youth Literature* mo setlhopheng sa dipuo tsa Sesotho, ka padi ya gagwe ya ntlha e e bidiwang *Njeng manong fa ke sule!* Ka nako e, o ne a thapilwe ke ba Amplats, mme a dira ka fa tlase, mo mosimeng, fela o rile go gapa sekgele se, batsamaisi ba meepo ba mo lemoga mme a tlhatlosiwa go nna moofisiri wa tsa tlhaeletasano. Ka ona ngwaga o wa 2001, yona buka e, e ne ya gapa sekgele sa M-Net.

Buka e, e gapile
Sekgele sa Selefera sa Sanlam 2002
sa Dikwalo tsa Lotšha

Kabelo Duncan Kgatea

Leba Seipone

Tafelberg

BD574654

Baphasalatsi baTafelberg,
28 Mmila wa Wale, Motse-Kapa
© 2002 Kabelo Duncan Kgatea
Ditshwanelo tsotlhe di sekegilwe
E runnwe ya bo ya phosololwa ke Refilwe Ramagoshi
Moakanyetso wa sephuthelo ka Konrad Rode
E rulagantswe ke Brönn Digital mo 11½/14 Plantin
E gatisitswe le go golaganngwa ke
Interpak Books, Pietermaritzburg
Kgatiso ya ntlha, kakanyo ya ntlha 2002

ISBN 0 624 04108 5

Ditebogo

*Ke rata go lebisa ditebogo go mme wa me yo
montlenyana, Lucy Kgatea. Ke boa ke leboga
balelapa la me, ditsala le badirikanna, bogolosegolo
Rre Mike Mthakati le basimane le basetsana ba
meepo ya polatinamo. Ke ka lebala jang
morutabana wa me, J. S. Gaanagomo yo o
mphatlhositseng. Go Rre Ezekiel Masingue le
balelapa la gagwe ke a re:
ga go ope yo o lo gaisang.*

Kgaolo 1

Tshega ya Morwa e ne e fapogile marago, e le fa Seetebosigo a laela le go neela Phukwi marapo. Motse wa Motsitlane o apesitswe ke mesi ya melelo e e farologaneng, o ka re o okangwe ke leru la pula ya matlakadibe.

Mesi e ne e kopana le lorole lo lo dirileng mmopelelo o o bosetlha jwa motlhaba go tswa ntlheng ya botlhaba jwa motse. E le fa metlhape le marele di goroga mo motseng, badisa ba tsona le bona ba oketsa lorole ka dikgong tse ba tlang ba di goga go ya go kuketsa melelo ya dikgotla.

Mosimane Motswagauteng ena a swapoga mo mesing le go fapaana le badisa. Matlho a gagwe a a botala jwa legodimo a hibatse, melomo e phaphaletse e le mesetlha. A pampanyega jaaka setsenwa morwa Gokatweng, le mororo ditlhare di ise di thunye.

O ne a tlhotse a dira diaba kwa mabaleng a kgwele ya dinao kwa motsaneng wa Thutlwane. E ne e re fa a e tshwara mosimane yo mosetlha, babogedi botlhe ba mo tshele lošalaba ba re, "Rooijan! . . . Ga se Morwa, ke Morolong!"

Majaaikgorosa a gaabo a ne a ikgorositse, sebe sa phiri e le podi e naana, Mmadinakana. A itse sentle fa e tsaletse n-geng, ka e dusa.

E ne e dikile e foloditse ka ntlha ya go tsala mariga go ga yona. Ngwagatlola e tsaletse mo ganong la bophokoje, ba e jetse potsane le motlhana tota.

Ke yona fela e neng e gana ka e ne e sa tshwaelwa ope. E le yona fela e nang le letshwao la ga monnamogolo Puso.

Marele a mangwe otlhe a ne a tshwailwe lesusu la ga mosimane Motswagauteng. E bile go se podi kgotsa nku e e sa tsaleng mafatlha.

O ne a tsamaya a kailakaila mo gare ga matsomane. A tshaba go botsa badisa gonne ba ne ba mo tshega. Motho a khinkhinyega gore keledi e bo e tlhakane le mathe.

“O timeditse Lekutwane . . . O timeditse!”

Motswagauteng a ba ikgatolosa, a fapaane le bona. A tswa ka motse le go itelekela mo lorwaneng. A rabutsa mebitlwa ya maoka jaaka o kare ga a iteye ka la ga Mmoše. Setlhako o kgaogane naso nkokoagwe, Ijelele, a sa ntse a dira kwa Foreiborogo.

Bana ba mongwagwe ba ne ba rata go apolela moeka le fa ba ne ba le mo mophatong o o kwa pelenyana thata. O ne a tlhatlaganya dikausu gore ditlhako tsa bona di se ka tsa mo tshuba ka di ne di mo repa bobe.

O ne a apere safarisutu ya maapolelo e e kwadilweng leina la sekolo se segolo sa Rooiberg kwa Foreiborogo. Safari ya teng le yona e robega ka leswe.

E rile fa lefifi le okama lefatshe, Motswagauteng a aparelwa ke bohutsana. A gopola rraagwemogolo Puso le nkokoagwe, Ijelele. Le fa monnamogolo Puso a ne a sa itse morobase, gona o ne a sala le ena sentle fa nkokoagwe a ile makgoeng.

O ne a mo apeela kgatsele le motlhaolosa, a mo rutile go lepa dinaledi le maungo le digwere tsa naga. Loso lwa mo phamola, mosadimogolo a patelesega go tlogela tiro.

Loso lwa ga mosadimogolo Ijelele ya nna lerumo la bofelo mo pelong ya gagwe. Mmaagwe o ne a mo utlwela fela ka batho, ba mo kaya ntlheng ya Gauteng.

Rraagwe ena go ne go se ope yo a mo itseng, ka sereto sa ngwana se itsewe ke mmaagwe. O godile a itse fa monnamogolo Puso e le papa, mosadimogolo Ijelele e le mama.

A sa itse fa ba na le ngwana wa mosimane yo o bidiwang Mosala yo le ena a neng a le kwa bokgwelwa.

Mosala o ne a busa Motswagauteng ka molao wa tshipi, a rekisa leruo le a le tshwaetsweng a sa mo rerisa gonne a ipitsa mojaboswa a le mongwe fela wa ga Puso le Ijelele.

E rile fa a tsenelela kwa teng ga sekgwa, a leka go reetsa gore a a ka se utlwe podi kgotsa potsane e lela. A utlwa merubisi, botswangtswang le bophokojwe fela. A nyema moko; a kgobega marapo. A ema le go retologa ka iketlo. A boela gae.

Maru a simolola go biloga ntlheng ya borwa. Serame sa tlhaba tau marapo. A lemoga fa a tla bolaelwa ke kapoko nageng. Bogolo a ye go swa loso lwa diatla.

A lalara le motse jalo a feta a dikologa masaka go netefatsa gore badisa ga ba a tla le Mmadinakana. A feta a bogolwa le ke dintšwa tse go tweng ga di lome tota.

A fitlhela malomaagwe Mosala a tlhatlhetse. A nanabela a tsena mo lesakeng. A re tseni, fa gare ga dipodi le dinku.

Dinko tsa re gaa, monko wa phaletšhe e šwa. A simolola go atelwa ke legaba. Lela la korosela jaaka pula ya medupe e bega go kaologa. A metsa mathe a sa tswa go a metsa. A itse sentle fa mmaagwe Pule a di gatile, a lemoga fa motlhokasa-gagwe e le moka a suleng. A pata tlala ya bosigo ka boroko.

E rile moeka a sa ntse a ja lenkgwakgwa, a utlwa setlhako se mo gata mo molaleng. Fa a re tha, a kopana le kubu ya ga Mosala mo lengamung. A goga motsotelo otlhe fela ka dinko, a balelwa.

“Podi ya me e . . . kae! Podi ya me e kae?”

Moeka a nnela go ragaraga jaaka konyana e phamotswe ke kwena ya madiba a matala. Motho a mo tlobola letlalo.

“Rre o go sentse lekgalagatsana ke wena o sa itseng rraago.”

Mosala a bua jalo a supasupa Motswagauteng ka kubu. E

rile go gatogwa, moeka a lebala fa lesaka le agilwe ka matlhaku a mangana, a itatlhela mo go ona a ya go itaagana kwa ntle. A se ka a tlhola a re ka moso. A wela tsela.

A feta a ntse a ipotsa gore a mme tota o nkgisana lesika le selalome se sa monna.

E rile fa a feta fa setlhareng se rraagwe Pule a ikaleditseng mo go sona, a ema, a lela. A simolola go ja marapo a tlhogo. A gopola mafoko a ga nkokoagwe, Ijelele.

Ijelele o ne a tle a mmolelele fa batho ba ba tshwanang le rraagwe Pule ba sa tsena ka kgoro ya legodimo gonne ba ipolaile. Ka jalo e le bona ba mewa ya bona e kailang mo lefatsheng bosigo jaaka dipoko, gonne ba gannwe kwa legodimong.

A phailela kakanyo ya go ikaletsa kwa kgakala kwa.

Kapoko e ne e komakoma, bojang bo kolobile. Le safari e e kgamathetseng maswe e kolobile e bile e nkga jaaka letlalo le utile.

E rile a ntse a lalara le motse, a utlwa go opelwa sefela se nkokoagwe a neng a se rata thata se se reng, "Lala go nna šwelane e wele, meriti ya bosigo ke ena."

A lemoga fa e le nnete, ba ba neng ba mo thusa ba tsamaile. A gopola seipone se se mo kamoreng ya ga nkokoagwe kwa gae. A phimola dikeledi, ka setshego se se patelediwang.

Ijelele o ne a tle a mo kope go iteba mo seiponeng, fa a ikobonya kgotsa a ngongorega ka moriri wa gagwe o o sa tshwaneng le wa bana ba bangwe mo motseng. O ne a tle a re: "Leba seipone ngwana wa ga Gokatweng. O bue le motho yo o mmonang mo go sona, o mo rate, o mo tlotle, o mo tshepe gonne go se motho ope yo o mosola go feta ena mo botshelong jwa gago. Leba seipone Motswagauteng, leba seipone."

A fapogela kwa lesong go ikomosa le go kopa diyamaleng ka ura ya go kgaoganya masigo e ne e ise e iteye. O ne a sa

rate go atamela loso lwa motho a ipolaile, gonne a tsaya seo jaaka bogatlapa. Magatwe a ne a re Kapoko o ne a tlhasetswe ke sephamola se kaiwang. Meririnyana ga twe e ne e le mathosi jaaka maijadi. Mpelegololakegolaye o ne a utlwile molao wa manong.

Ka mme gona tsie e fofa ka moswang, Motswagauteng a tsena kwa gaabo moswi Kapoko.

Kgaolo 2

E rile fa Motswagauteng a fitlha kwa lesong, a fetela kwa tenteng pele. A fitlha a okomela ka logago lwa seile. A bona baruti ba dikaganyeditse tafole. Go tshubilwe dikerese, le Beibele e petlekilwe fa godimo ga tafole.

Tebelelo e tshwerwe ke moruti wa kereke ya Sione yo go tweng Letebele. Ena yo o bolokileng monnamogolo Puso le mosadimogolo Ijelele. Matlho a gagwe a simolola go putsaputsa dikeledi. A retologa ka iketlo, a phimola keledi. A leba kwa molelong wa banna kwa kgotla. A fitlhela diphiri di setse di tswa go epa lebitla. A dumedisa le go tsena fa gare ga Moleko le Teko. E rile fa a re o isa dinaala kwa magaleng, Moleko a mo kgoromeletsa mo go ona. A rabutsa thura a ya go thula Pule ka kwa, ba be ba sala ba tlhatlagane.

Moleko le Teko ba ipolaya ka setshego. Ba bagolwane botlhe ba ile ka boroko, Pule a tsoga a hupile tetswana.

“Lo direlang ngwana yo mongwe jaana banna?”

Ga se ka ga nna ope yo o mo arabang. Baeka ba tswelela ka setshego.

Motswagauteng a se ka a tlhola a re ka moso, a itatlhela mo go Moleko. Ba kampana ka lekgarakgara.

“Lo tla re fisa basimane, ke eng ka lona?” ga rialo Mokoko a tsoga a tshwere botlolo ya biri.

“Ke Moleko le Teko aubuti Mokoko, ba tshwenya Motswagauteng.”

E rile fa Teko a lemoga gore Motswagauteng o kgamile tsala ya gagwe, a ba kgaoganya.

“Ga e a fela lekutwane ke wena, re tla kopana.” Moleko a rialo a sunetsasunetsa le go phimola mokola. Go bontsha fa moeka a kopane le tlhogo ya ga Motswagauteng.

Pule a tshwara Motswagauteng.

“Mo tlogele tsala.”

E rile fa Motswagauteng a isa dinala kwa magaleng, diatla tsa gagwe tsa thanthanyega botlhoko. A ema a ya go tlhapa diatla ka metsi a maruru jaaka monnamogolo Puso a mo rutile. A boa a tla go bapa le Pule. A senya ka go raya Pule a re: “Ga ke itse gore rona Batswana re ntse jang.”

Moleko le Teko ba thubega ka setshego. Teko a iphaga dibese.

“O ka bo o re lona Barwa lo ntse jang. O kile wa bona kae Motswana yo o matlho matala jaaka wena jaana?”

“O ka botsa gape monna Teko, ga ke itse gore a Batswana ba fedile mo lefatsheng fa dilo tse di meriri o ka reng moetse wa pitse di ipitsa Batswana.”

Pule a betwa ke pelo, a tsubula Motswagauteng ka seatla.

“A re tsamae tsala re ise re ye go kgwatha kwa kgotla.”

Kwa tenteng ba ne ba sa tlhole ba opela, go lela leino fela.

Ba fapaana le banna ba babedi ba diphiri ba tshwaraganetse pitsa.

Motswagauteng a gopola sepoko sa ga rraagwe Pule. A ikgomotsa ka gore o na le Pule.

“Ba go tlhoka mogoloo batho bale, o bolelele malome Mosala.” Motswagauteng a se ka a tshwaela. Ba tshwaragana ka diatla ba wela tsela.

E rile fa ba feta setlhare se rraagwe Pule a ikaleditseng mo go sona, Motswagauteng a garoga letswalo.

E rile fa Pule a mo makalela, ga supoga motho yo moleele, a apere bontsho, a goga motsoko.

Ba se ka ba tlhola ba re ka moso, ba ikgata motlhala. Ya nna semphete ke go fete. Basimane ba lebile kwa lesong.

Ba fitlha ba re galaje! mo tenteng. Ba itatlhela ka fa tlase

ga tafole ya baruti. Ditee le dikofi tsa theoga le go tshologela baruti mo dipurapureng.

Batho ba tswa mo tenteng ba photsega jaaka bokotoko. Basetsana ba bangwe ba tshabela kwa kamoreng ya setopo. Ga sala moruti Letebele fela ka ditedu tse o ka reng tsa phoko. A apere seaparo sa gagwe sa kgetse se a se aparang fa a boloka batho ba ba suleng ba se na dikereke tse ba di tsenang.

“Molato ke eng basimane?”

Basimane ba teng ba rotola matlho ba ntse ba fegelwa. Moruti Letebele a kopa metsi. A fitlha a a rapelela mme a ba nosa.

Ya nna gona ba buang fa ba bone sepoko. Ba tshelwa tee le go fiwa dijo. Ralegae a ba isa kwa molelong wa dipitsa ka kwa segotlong gore ba ikomose. Tebelelo ya tswelwa. Motswagauteng a sellega. Ba mo tshelwa molara wa leiso mo metsing gore a nwe. Ga nna botokanyana. Ga ba itse gore ba thulametse leng. Dinteelo le letsapa la motshameko wa kgwele ya dinao tsa itelekela.

Kgaolo 3

E rile fa Motswagauteng a thanya, a fitlhela marang a letsatsi a tlabile. A se ka a tlhola a re o laela Pule, a wela tsela. A fapaana le Moleko le Teko ba tswa fa gaabo Teko ba boela kwa lesong.

Ba goga disakarete, mabogonyana a tsentswe mo dikgetsaneng tsa marokgwe. Ba apere dijase tse di tshwanang, tse ba tlang ba di rekile kwa thobong. Ba ema, ba nnela go mo supasupa ka menwana.

“A ga o batle go goisiwa mosimane.”

A betwa ke pelo, a boa a itshwara. A gopola gore kana ba tswile pele ga gagwe mo sekolong. Ba tswa bogwera e bile ba ne ba dipisa barutabana ba re ga ba itewe ke basimane ba sa rupa. Barutabana ba ba ikgatolosa go fitlhela ba tlogela sekolo ka bobona ba ya go dira kwa dipolaseng.

Motswagauteng a ba neelela Saatane. A fologela kwa lorwaneng. Serame se ne se ole e bile metsi a le dikgapetlana. A se rabutsa fela jalo morwa Gokatweng.

Manga a simolola go phanyega le go dutla madi. Menwana ya maoto le yona ya swa bogatsu. A fapogela fa sekhing go aramela letsatsi. A kotama le go tsenya tlhogo fa gare ga dirotswana. Kapoko ya simolola go wa ka maatla. Serame sa mo tsena mo marapong a bo a palelwa le ke go ema tota, a tenkana ka mokwatla, ga re tshoo. O tswa go kobuga a iphitlhela a robetse mo manobonobong. A lebaleba gore a a ka se bone rraagwemogolo le nkokoagwe, ka a ne a gopola gore o kwa legodimong.

A garoga letswalo fa a utlwa lentswe le o ka reng la ga Mokwepa. Rabokwana yo o tumileng mo motseng wa Motsitlane.

E rile fa lebatlwa le bulega, Motswagauteng a tswala matlho. Pelo yona e ubela boatleng.

Mogala wa lela. A utlwa mooarabi a re, “Ke Mokwepa, a nka go thusa?”

A lemoga fa a fetogile mojo wa manong. Mokwepa a tswela pele mo mogaleng.

“Konyana e teng tsala, e sa ntse e robetse. O ka tla go e bona ka moso fa ke sena go netefatsa gore ga e na bogole gope. E bile o tla tshwanelwa ke gore o oketse tlhotlwa ka gore ke lebusumane . . . Le moriri wa lona kana ke dipheko, o se ka wa leka go itebatsa. Go siame, mpone ka moso.”

Mokwepa a baya mogala a ntse a tshega.

“Ke bolaile, ga ke itse gore a ga e ise e itharabologelwe konyana ya me?”

A ipotsa jalo a tshwara Motswagauteng mo tlhogong. Moeka a tsidifala mmele otlhe.

A tlhoboga Batswana ga bofelo, a itshola gore tota o kopane kae le batho ba bantsho. A boa a metsa mafoko a gagwe fa a gopola molemo o a o diretsweng ke batsadi ba ga mmaagwe yo a sa mo itseng le mo senepeng tota.

Mokwepa a tshuba sakarete mme a kgotla setlhako. E rile fa Motswagauteng a utlwa koloi e duma, a fologa mo bo-laong. A okomela ka letlhabaphefo. A fitlhela dintšwa tse di boitshegang ka kwa ntle. Ntlo e a leng mo go yona e dikaganyeditswe ke banna ba ba apereng ka go tshwana. Ba tshotse ditlholobolo le dithunya e bile di akgega mo mathekeng.

Legora la teng le lona le tsentswe motlakase. Yo mongwe a bulela koloi ya ga Mokwepa gore e tswe. A boa a lotlela gape.

A itsholela go nna le moriri wa basweu. A itlabakanya ka marago fa fatshe a lela selelo sa matlhotlhapelo.

E rile a ntse a lela jalo, a utlwa koloi e ema kwa ntle. A ema a okomela. A fitlhela e le koloi ya maphodisa. A felelwa ke tshepo fa a bona Mokwepa a fologa mo go yona. A lemoga fa malomaagwe a ne a sa ake fa a tlhola a sola puso ya batho ba bantsho le maphodisa a yona.

E rile fa koloi ya maphodisa e sena go tsamaya, Mokwepa a tla le basadi ba bararo ba maratagolejwa. A apolwa le go sekasekwa mmele otlhe. Ba fitlhela matsadi a kubu ya ga Mosala le molelo o phuile mo legoaneng. Mokwepa a laela basadi gore ba tlhokomele gore a nne lephotse pele malatsi a mararo a feta.

Yo mongwe wa basadi ba teng, a ikopela go tla go mmeola moriri gonne go le disankoma tse dintsi tse di o tlhokang. Mokwepa a rata leano la gagwe.

Ba tswa ba tsamaya. Morago ga metsotsonyana mosadi yole a boa, a tshotse logare le polasetiki ya go tsenya moriri.

E rile a ntse a mmeola, a mmotsa leina.

“O mang mosimane?”

Motswagauteng a bebentsha melomo, dikeledi tsa kopana le mathe le mamina. A leba mosadi mo dithakeng tsa matlho. A re, “Ke nna Motswagauteng morwa Gokatweng, Gokatweng morwadia Puso le Ijelele kwa Motsitlane.”

A utlwa keledi ya mosadi e rothela mo lerameng la gagwe. A utlwa bothitho jwa yona fa e thepologa le lerama la gagwe. Go tloga foo a se ka a tlhola a utlwa lefoko lepe go tswa mo molomong wa mosadi go fitlha a fetsa go mmeola.

E rile bosigogare, Motswagauteng a utlwa lebatl le bulega. A tlola a nna ka marago. Mosadi yole a tsena. A fitlha a mo leba mo matlhong, a sa bue sepe. A letla dikeledi go dira boithatelo mo marameng a gagwe.

A ntsha keetane mo kgetsaneng ya borokgwe jwa sesole jo a bo apereng a e rwesa Motswagauteng mo molaleng. A mo tlogelela seipone. Motswagauteng a sala a ipotsa dipotso tse

di tlhokang dikarabo. A felelwa ke boroko. A nna tsala le phatsa ya seipone e a e filweng. Basadi ba ne ba diragatsa ditaello tsa ga Mokwepa fela jaaka a ba laetse. Ba ne ba mo tlhapisa dintho le go mo sidila matsadi.

E rile ka masa mo bosigong jwa boraro, Motswagauteng a bona mosadi yole a tsena. A mo tlela diaparo tse di tshwanang le tsa badisa ba ba disitseng ka kwa ntle, le ditlhako tsa sesole tse di khunou. A mo laela go di apara ka bonako le go rwala ditlhako. A soboka makgasa le go a tsenya mo lešegeneneng. Fa a fetsa a mo laela gore a mo sale morago. Mosadi a thibosa bolao jo moeka a ntseng a robala mo go jona. A bula lebati la sephiri. A laela Motswagauteng go mo sala morago.

E rile fa a dikadika go mo sala morago, mosadi a boa, a fitlha a mo itaya ka legofi mo lerameng, menwana ya gagwe ya sala e ipadile ka botlhano mo lerameng la moeka.

Motswagauteng a itse go mo sala morago. Ba tsamaya ba ntse ba sutlha mo bobing jwa digokgo.

E rile ba ntse ba ile, ba kopana le more o motona wa noga. Ba dula ba e leta gore e ithanolole e tsamae. Ya nna gona ba tswelelang ka loeto lwa bona.

E rile ba ntse ba ile le mogorogoro o o lefifi jalo, mosadi a ema le go bonesa mo godimo ga ditlhogo tsa bona. Ga bonala lebati le le tibidikwe le tletse bobi jwa digokgo.

A laela Motswagauteng go pagama mo magetleng a gagwe, gore a kgone go lotlolola. A mo neela le tšhwantlha ya dinotlolo. E rile Motswagauteng a ntse a sokola go lotlolola lebati la teng, ba utlwa dintšwa di bogola kwa ba tswang teng.

Ba simolola go tsenwa ke tsebetsebe. Mosadi a kopa gore moeka a mmofe maoto le diatla fa ba fetsa go lotlolola kgoro ya logaga.

Motswagauteng a dira fela jalo fa a sena go lotlolola. A bulela lebati kwa ntle a sokola go fitlha a kgona go tswa.

A tswela kwa ntle mo sekgweng se se kitlaneng. A tswala le go lotlelela lebatlalele ka kwa ntle fela jaaka mosadi yole a mo laetse. Go tswa foo a ralala mokolonyane. A tshabela fela mo lefifing, a sa itse kwa a yang.

Motswagauteng o tabogile jalo motshegare otlhe le bosigo jwa ona. A sa bone motho le fa e le motsenyana tota. Tlala le lenyora le tsona tsa itelekela.

O ne a leka bojotlele jwa gagwe gore a tsamaele kgakala le tsela gonne a tshaba banna ba ga Mokwepa. A thusiwa ke go tsamaya a epa digwere tsa naga tse monnamogolo Puso a mo di rutileng.

Maoto a gagwe a simolola go ruruga. A ineela le go ikhutsa ka fa tlasa ga setlhare se se tona sa moku.

A utlwa batho ba opela dipina tsa mophato. A tsenwa ke tsebetsebe gonne a sa rate go ya bogwera, gonne e se setso sa gagwe. A simolola go tsamaya ka mangole jaaka ngwana a abula, fela gore a katoge dikoma tseo, ka gonne a sa jewa le dithari tota.

Motswagauteng a tshaba go jewa dithari mogakajane, ka lela la koko kgotsa la kgaka, le gona a di jewa ke motho a sa nkgisane lesika le ena.

E rile a ntse a gagaba jalo, kgaka ya re supu! Pelo ya re garo!

Ditlhako tsa gagwe tsa sesole le tsona di ne di mo tshubile. A pharama ka marago mme a simolola go bofolola megala ya tsona. A di rola bongwe ka bongwe.

Menwana ya maoto e ne e dule dipudula jaaka o kare o dulwe ke molelo wa badimo. Direthe le tsona di hibitse jaaka marago a tshwene ya rotwe. A di tshwaraganya ka megala mme a di sikara mo molaleng. A babaela jalo le sekgwa a sa itse kwa a yang.

E rile fa a feleletsa sekgwa, a utlwa sengwe se duma go tswa ntlheng ya bokone. A se ka a tlhola a re ka moso. A ikgata motlhala. E rile go lemoga fa e le modumo wa

sefofane sa lefetlho se se kgonang go kotama gongwe le gongwe, a gopola molalathakadu o a fetileng fa go ona. Ya nna lefatafata.

A fitlha a re galaje, mo teng. A sala a ntshitse tlhogo jaaka noga.

Moeka a gopola fa e le sefofane se go tweng se tlisa marotho le dinama kwa bogwera. A metsa mathe go nona mometso o o omeletseng jaaka sekaka sa Kgalagadi.

E rile fa a utlwa modumo wa sona o timelela, a swapoga jaaka kotoko, a itlhotlhora. A se ka a tlhola a ralala mogola. A iphapatha le ntshi tsa sekgwa a lepile go boa ga nonyane ya tshipi.

E rile a ntse a ile a bona mosi kwa ntlheng ya botlhaba. A gwaela setlhare sa mosilabele gore a bone gore a ga se mophato.

A bona mogope le masaka. A pagologa ka iketlo mosimane yo mosetlha. A ikgogela ntlheng ya moraka.

E rile a setse a le gaufi thata, a gwaela mokala. A bona basimane ba fetsa kgamo. Moragonyana a ba bona ba tswala mokgoro le go tlhomagana mo tseleng. Ba tabogela ntlheng ya botlhaba.

A bona fa dikhudutlou di ile, sa bolobethe e le go ipha naga.

A fologa le go nanabela jalo go fitlha a goroga fa mkgorong. A leba ka tlhamalalo kwa mogopeng. A latlhela mepako kwa, a tsena. A fetela ka tlhamalalo kwa kgamelong. A tsaya sego a thobuwa metsi. A a pataketsa jaaka kamela e sa bolo go ralala dikaka. A utlwa magalapa a nna botlhoko, le setlhabi sa mo tsepa dikgopo. A itatlhela mo setilong sa dikgwejana.

A kalolola kgamelo mo mepakong. A fitlhela mašwi a elangwe ke lobebe lwa mmala wa tlae ya lee la koko. A se ka a tlhola a re o okola lobebe. A obesa mo pitsaneng ya bogogo. A ina; a inola.

Mpa ya re tsi! A leboga mogope jaaka o kare o bua le

motho. A sikara ditlhako tsa gagwe, kgetsana ya makgasa a gagwe a safarisutu a a akgile.

A tsena mo mohatlheng, a kgetla kala. A feela motlhala wa gagwe. A feta a ntse a katakata jalo mme a ntse a feela motlhala go fitlha kwa tseleng. A wela tsela mosimane wa Motsitlane.

Kgaolo 4

E rile fa Motswagauteng a hularela mogope, a tlelwa ke mahutsana. A gopola tsa kwa a tswang. Keledi ya thepologa le lerama le le setlhanyana. A khukhuisa, a ntsha phatsa ya gagwe ya seipone. A iteba.

“Phimola dikeledi Motswagauteng, lebagana le botshelo jwa gago. Ga go ope yo o mosola go gaisa wena mo botshelong jwa gago. Ga go ope yo o ka go direlang sepe se se molemo. Gomotsega mosimane. Gomotsega Motswagauteng.”

A itshekatsheka le go tsutsubolola sefatlhego. A lebogela go bua le mosimane yo o rutilweng go mo rata le go mo tlotla go tswa bonnyeng jwa gagwe.

Go phirima ga letsatsi ga tlisa lefifi mo pelong ya gagwe. A lala a sutlha sekgwa jalo morwa Gokatweng. A leka ka gotlhe gore a se tsamaele gaufi le dintšwa tse di bogolang, dipone le fa a ka gaodisang motho gona.

A gopola sepoko se se tumileng thata kwa Motsitlane. Go ne go se ope mo motseng yo o sa itseng sepoko sa ga Tsotsi. Se tumile ka go laisa batho mo khombing. E re motho a tsoga mo mosong, a iphitlhele a kakaletse fa godimo ga lebitla la ga Tsotsi.

Ga twe Tsotsi o ne a bolawa ke Basotho ba ba tumileng ka leina la Marašia kwa Gauteng.

Motswagauteng a sola babolai ba ga Tsotsi. A dumela se Ijelele a se mo rutileng.

“Batho ba ba bolawang le ba ba ipolayang ga ba tsene ka

kgoro ya legodimo, gonne ba sule pele ga nako e e beilweng ke Modimo.”

Mafoko a a ga mosadimogolo Ijelele, a tiisa Motswagauteng moko. A rata botshelo le go itsaya jaaka a ntse gonne a sa batle go ipona a poka.

E rile ka mahube a basadi, a itelekela ka toropo e a sa e itseng. A bona batho le dikoloi di feresela. A ema tlhogo.

E rile fa tlhogo e sena go itotlolola, a bona borogo. A tsena ka fa tlase ga jona go isa marapo go beng gore ba kokone.

E rile a sa ntse a bo kgonkg a jo bo se nang papadi, a utlwa monko wa nama jaaka o kare o a lora. A bula matlho ka iketlo. A fitlhela basimane ba bararo, ba apeile nama ka phafana ya bojalwa jwa sekgowa jwa mabele, ya pampiri. A makalela boitseanape jo a bo bonang.

Bogobe bo apeilwe ka moteme. E ne e le lekgetlo la ntlha mo botshelong jwa gagwe a kopana le batho ba ba tshwanang le ena. A lemoga fa a timeletse mo morafeng wa gaabo. Basimane ba bararo ba, ba ne ba tshwana le ena po! A lemoga fa a gorogile mo bathong ba a ka ikanang ka bona. E seng Batswana ba go tweng Moleko le Teko, ba ba neng ba rata go mo sotla fa a ikana ka Batswana.

Le fa go ne go le bothithonyana ka fa tlase ga borogo, gona Motswagauteng a elets a go tsoga le go ka ora molelo le basimane ba ba tshwanang le mosimane yo a mmonang ka gale fa a iteba mo seiponeng. A simolola go nyeba morago ga go tlhonya diura tse dintsi tse di fetileng.

Basimane ba ne ba se na sepe le ena, le go kgotlets a, go se ope yo o kgotletsang. Ba tshegetse ruri jaaka o kare ba lomilwe ke tshegatshegane. Ba hupile dibotlojana tsa polasetiki tsa seno sa matute a maungo.

Ba goga mowa mo go tsona jaaka o kare ba nwa motogo o fisa. A gopola fa ka gongwe e le karolo ya setso sa batho ba ba tshwanang le ena, go hemela mo lephakeng le le se nang seno mo teng, e bile le khobetse.

Basimane ba teng ba ne ba apere makgasa le maudi fela jaaka ena. A lemoga fa e se ena fela a tsaletsweng tshotlego. A ntsha phatsa ya gagwe ya seipone, a iteba.

Fa a sena go itshwantsha le bona, a ikgotlhodisa. Basimane ba basetlha ba tlolela gongwe. Diatla tsa bona tsa itlhaganela go ntsha dikgerekgere mo dikgetsaneng tsa marokgwe. Ba ntsha boswadi le go mo supa ka bona. Moeka a lemoga fa a tlile go kokonwa a ntse a tshela. A tsoga mme a khubama ka mangole a tsholeditse diatla. Yo mogolwane mo go bona a simolola go neela ditaello ka segaabo.

“Skud hom, Pappie.” E le fa a mo laela gore a mo phuruphutshe. Pappie wa teng a se ka a tlhola a okaoka. A simolola go tthanola dikgetsana tsa borokgwe jwa ga Motswagauteng.

Pappie a bofolola keetane e moeka a e filweng ke mosadi kwa polaseng ya ga Mokwepa. A e isa kwa go bomogolowe ka boitumelo.

“Kyk, Boetie.”

A bua jalo a bontsha yo mogolo mo go bona. Yo mongwe yo o bodutunyana yo o sephapha, a e phamola. A bula pelwana. Ba fitlhela setshwantsho sa mosadi ka fa letlhakoreng le lengwe, fa ka fa go le lengwe go kwadilwe aterese. Ba kgobokana go bogela setshwantsho le go leka go buisa mokwalo o o kwadilweng. “Gee hom terug, Koos.”

A koloi ya maphodisa ga e a tlhaga ka fa. Basimane ba kopela boswadi ba ba busetsa mo dikgetsaneng. Motswagauteng a itatlhela mo go Koos. A phamola se e leng sa gagwe.

Moeka a tsoga a huparetse keetane ya gagwe. Le ena a supa maphodisa ka direthe fela jaaka basimane ba bangwe.

A ipolelela fa batho ba ba tshwanang le ena e le balealeegi le batlhoiwa mo lefatsheng.

Basimane ba basetlha ba tsena mo matlotleng. Le ena a ba

sala morago go fitlha maphodisa a itlhoboga le go boela kwa koloing ya bona.

Matlotla a teng a ne a tshabega, a tshosa jaaka o kare ke tempele kgotsa mošate wa dipoko. Dikatse di ngauga, go lela merubisi le maebarope. Ya nna gona a gopolang safarisutu ya gagwe e a neng a e samile mo lešegeneneng kwa borogong. A bona botoka e le go ikgata motlhala.

Basimane ba le bona ba kaname mo letlotleng ba goga sekgomaretsi sa bona. Ba ipolaile ka ditshego.

A fitlhela maphodisa a ile. A tsaya dipurogwana tsa gagwe le phatsa ya gagwe ya seipone. A e phimola le go iteba mo go yona.

A bona lekawana le lentle, le le nko e motopo. Ngwana wa Modimo yo o feletseng.

E rile fa a ntsha tlhogo, a kopana le koloi ele ya maphodisa e ema fa pele ga gagwe. A re kgatlhathu, le lephodisa le a le boneng kwa polaseng ya ga Mokwepa.

A betsega jaaka o kare o phamolwa ke setsuatsue kgotsa kgwanyape. A leba gape kwa matlotleng.

E rile fa a tsena mo letlotleng, maebarope a betsega. A gadima kwa le kwa. A se ka a bona ope, a apola diaparo tsa kwa ga Mokwepa. A boela mo makgaseng a gagwe a a tshwanang le a basimane botlhe ba ba nnang mo matlotleng, ka e bile ba tshwana ka mmala le meritshana.

A kotlopolola pelwana ya keetane e a e filweng ke mosadi yole wa kwa polaseng ya ga Mokwepa. A tsepa matlho mo setshwantshong sa mosadi yo o mo pholositseng mo dinakeng tsa kukama.

A ipotsa dipotso; a tlhoka dikarabo. A isa pelwana kwa molomong. A e nkgale go e itaya ka tladi.

A ntsha seipone a iteba. A leba matlotla, a boa a leba kwa borogong jo bo mo amogetseng mo Foreiborogo. A simolola go atelwa ke legaba. A tlogela diaparo tsa sesole le ditlhako tse di mmolaisang morwalo teng foo.

E rile go tswa foo, a se ka a tlhola a boela kwa mathakeng.

A fologa le mmila wa Kgalagadi, go fitlha kwa marekise-tsong le kwa boemelong jwa ditekisi.

Go ne go bontsha fa mongwe le mongwe a lebile se a se tletseng mo toropong. E bile go se ope yo o makalelang leswe le a le apereng.

E rile a feta mo go nngwe ya dikhombi, a bona banna ba ba mabotsane ba ja. Mongwe a mmona.

“Heela mosimane, tsaya kgamelo ke e, o ye go nkgela metsi ke tle go tlhatswa koloi.”

Moeka a itlola. A fitlhela monna yole a mo sadiseditse bogobe ka nama le senotsididi. A gopola dijo tse a neng a otlwa ka tsona kwa polaseng ya ga Mokwepa. Keledi ya thepologa le lerama fa a gopola mosadi yo a neng a mo ntsha mo dinakeng tsa kukama, mpuru a faretswa.

A ntsha seipone sa gagwe a iteba, a kgothatsa mosimane yo a mmonang mo go sona.

A bona basimane ba bangwe ba ntse ba tsena gangwe le gape ka dikolotsana tse di kgoromediwang, ba tlisetsa batho dithoto. A bona ba ntse ba fiwa e e rekang. A kgaatlhega, le fa a sa itse gore dikolotsana tsa teng di bonwa kae, le gore di ja bokae.

E rile fa a fetsa go ja, a leboga ratekisi. A ikatametsa kwa basimaneng ba dikolotsana.

A fitlha a ema fa pele ga lebenkele le legolo le le itsegeng. A bogela basimane ba lwela go pegela batho ba ba tswang moo dithoto, go di isa kwa ditekising kgotsa kwa dibeseng.

Go ne go le mosimane yo monnye yo montshonyana. A lemoga fa basimane ba bagolwane ba mo dipisa. Ba pega gantsintsi fela, ena a eme fela ka kolotsana ya gagwe.

Motswagauteng a itira tsala ya mosimane yo. A mo thusa go bitsa batho gore ba pege mo go ena le go mo thusa go kgorometsa kolotsana. “Nna ke Kabo.” Moeka a re, “Nna ke Motswagauteng.”

Mosimane a dira madi a mantsi thata. A neela Motswa-

gauteng bontlhanngwe jwa ona fa ba kgaogana maitseboa. Moeka a kgona go ithekela khopahete le kojana ya tonki. A ya go robala gape kwa borogong jo bo bothitho. Basweu botlhe ba a tlhotseng a ba bona mo toropong, ba tsene mo toropong, ba mmala ba ile kwa motseng wa ba mmala fa bantsho ba ile Huhudi, boraditekisi le bona ba tsene mo dikhombing tsa bona.

A fitlhela Buti, Pappie le Koos gape kwa borogong. A fitlhela go tletse mathaka a dibiri, e bile ba tsweletse go sunetsa sekgomaretsi sa bona. Ba tshega. Go tswa foo, ba ntsha ditaese. Ba letsa lerapo la ga Saatane basimane. Buti a ba ja madi le dilwana tsa ntlo tse go bontshang ba tlhotse ba di utswitse. Tsotlhe ya nna tsa gagwe. A di tsaya tsotlhe a di isa kwa matlotleng. Ya nna gona Motswagauteng a kgonang go tshwara boroko.

Kgaolo 5

Motswagauteng o ne a tlhoafaleitse leruo le a le tshwaetswenng kwa Motsitlane. A gopotse le ditsala tsa gagwe, tse a tshamekang kgwele ya maoto le tsona. Bogolo thata Pule ka gore ke ena fela a neng a tle a mo tlotlele gore ga twe o tlile a phuthetswe ka matsela a sa le lesea. Le fa a sa tshepe kgang e ya ga Pule, gona o patelesega go e dumela ka ena a sa ikitse. Le batsadi ba ga mmaagwe ka bobedi ba iketse badimong fela ba ise ba mo amele sepe. Ka gale ba ne ba mo kga-diepetsa fa a ka simolola go botsa mabapi le tsa botswagauteng jwa gagwe.

A ipolelela gore, o bone legae mo Foreiborogo. A lebala Mosala le boswa jwa gagwe. A ntsha phatsa ele ya seipone, a iteba. A ema ka dinao a ya go tsaya kolotsana ya ga Kabo. A tlhola a thusa bareki dithoto jalo go fitlha Kabo a boa kwa sekolong. A ntsha madi a a setseng a a kgobokantse le go a bontsha Kabo. Ba reka dijo ba tlhaputsa.

Kabo a kopa Motswagauteng gore a ye go lala kwa gaabo ka malomaagwe a letse a amogetswe kwa bookelong.

“E le gore malomaago o tshwerwe ke eng monna Kabo?”

“Ga twe ke AIDS.”

Motswagauteng a kopa maitshwarelo a bo a oba sefatlhego.

“Le nna batsadi ba me ga ke ba itse. Ga ke itse gore a ba a phela kgotsa le bona ba jelwe ke AIDS e e bolelwang.”

Basimane ba tlamparelana le go gomotsana. Fa letsatsi le phirima, ba tsena mmogo mo tekising ya Huhudi.

Moriri wa ga Motswagauteng o ne o simolola go kukunya

le go itshupa sentle fa e se wa Seaforika. Ditsebe tse di tshetlha le tsona di phukaletse, di katogile logata. A itshophile ka lepai la gagwe la tonki.

Bapagami ba tekesi le bona ba fetile ba mo honahona tsela yotlhe. Bangwe ba mmita letata, morwa, lekutwane.

A inamisa sefatlhego gore ba se ka ba bona dikeledi fa di phothosela mo matlhong. A simolola go nna pelo pedi. E nngwe ya simolola go nyatsa le go itatola batho ba mmala wa sebilo fa e nngwe e mo gopotsa letsele le lentsho le a le anyileng. A leka go itshoka; ga pala.

“Leburu ke leburu bagaetsho, go sa kgathalesege gore le phela le rona kgotsa jang, phokoje ga a latlhe moseselo, batho ba ga ba bolo go re bogisa.”

Ga rialo mokgweetsi wa tekesi, a lebile Motswagauteng mo seiponeng.

A phatloga jaaka setsenwa morwa Gokatweng.

“Mmutlwa wa noko ga o tlhomolwe ka o mongwe bagolo. Ke lebogela mafoko a lona a tlhaolele. Ke maswabi ka ntlha ya mmala wa me le moriri; fela gona le fa go ka nna jang, ke setlogolo sa lona. Molato ga se wa me.” Ga re ga! Ba re tududu, ga re tu! Ditlhogo tsotlhe ya nna ribe!

Kabo a kopa mokgweetsi yo o setsweng ke digwete go emisa. Mokgweetsi a e re the! Ba fologa ba kologane basimane.

“Ke ona matlotla a ke a bitsang legae a tsala.”

Kabo a bua jalo a gata dimapo tsa gaabomogolo. A etelela Motswagauteng pele.

Motswagauteng a sala a lopaletse jaaka o kare o tshwerwe ke morao. A lebile ntlo e e magago. Dipota di tlhatswitswe ke pula, go setse ditena tsa mmu tse di khunou.

Matlhabapheto a a kwa pele a tswetswe ka disenke tse di rusitseng. Lebati e le lebati fela ka mabati a tlhokwa.

Moeka a raololwa ke go utlwa keetane e tsirikana. Lebati le lona le lela matlhekge.

E rile fa Kabo a re galaje! mo ntlong, moeka a mo sala morago. A fitlha a lopalala fa gare ga ntlo jaaka o kare ke ena a e raileng.

E rile go gasa bofofu kwa motsheo, matlho a kopana le mokowa wa dijana tse di maswe di tletse ka sejana se segolo. A ikatametsa. A fitlhela metsi a teng o kare a ka lepologa malele.

A fetisa matlho le lobota. A kopana le bobi jwa digokgo jo bo lebegang jaaka o kare lobota lwa teng lo kobuetswe sebilo. Ka fa tlase ga tafojana e e pegileng boatla jo, go kgoromane maphaka a mabotlolo a khadi ya sekgowa.

A retologa a tsena mo go kileng ga bo go bidiwa kamore. Lefifi la teng o kare le ka swapoga thokolosi. Kabo a thusa ka go kgoromeletsa mosamo o go thibilweng seokomelabagwe ka ona kwa ntle. Ga sedimoganyana.

Bolao jwa teng bo ne bo pegilwe fa godimo ga meteme e megolo ya pente. Ka fa tlase ga jona go betologile diaparo tse di nkgang maswe mo bokosong. Fa thokonyana fale, go le diteki tse go belaetsang fa seutwana se se fokeletseng mo ntlong se tswa mo go tsona.

E rile fa a hularela bolao, a kopanya matlho le seipone se setona. A iteba sentle le go sola moririnyana o o ka reng moetse. A gopola mafoko a ga nkokoagwe, Ijelele. A leba seipone. Keledi ya thepologa le lerama, Seipone sa mo ratisa letlotla laabo Kabo.

E rile fa a utlwa Kabo a thudukanya ka kwa ntle, a tswa mo kamoreng. A fitlhela matlakala a kgobokantswe ka fa morago ga lebati.

E rile go isa dinala kwa sejaneng sele sa dijana tse di phephethang maswe, a kopana le dintsi di le mo boitumelong jwa keresemose. A di thula mosimane wa sethubaki. Kabo ena a kgokgotha molora mo mpouleng mme a gotsa molelo. E rile ba sa ntse ba semeletse basimane, emelense ya folosa malomaagwe Kabo. Mots wagauteng a sulafalelwa.

Segwapa sa malome wa teng sa kgwakgwaetsega sa ya go robala ka fa kamoreng.

“Kabo!”

Kabo a araba ka meno a matelele a ya kwa ntlong.

“Ntlele lebotlolo le le lengwe kwa ga Sofi ke tle go ntsha lenyora la kwa bookelong.”

Motho wa teng a bua jalo a gotlholo mme a kueleeditse mosi wa motsoko.

Motswagauteng a lemoga fa a latile e letseng fa a ne a tshaba e dumang. A ithapeletsa boroko fela.

Kgaolo 6

Letsatsi la matlhatso la tlhaba jaaka gale. Motswagauteng a kgakola kolotsana e a e rekileng mo setlhopheng sele sa basimane ba ba neng ba rata go dipisa Kabo. A e tsenya seipone sa baesekele gore a kgone go ipona gangwe le gape fa a le mo tirong.

Kabo le ena a sa itheke morwalo ka lekgasa la gagwe. A laisa ntle le go beelwa maparego ke ope.

E rile go setse metsotsonyana fela gore tadi e amuse, moeka a bona tsotsi e phamola madi mo mosadimogolong wa mosweu. Mosadimogolo wa batho a rwala matsogo mo tlhogong. A binabina jaaka ngwana a lelela go tsamaya le mmaagwe.

Batho botlhe ba ntse ba mo goeletsa ba re a tshabe thata. E rile fa a fapaana le Motswagauteng, a mo tiripa gore a ye go itaagana ka mafatlha mo godimo ga dilwana tse di rekisiwang mo mmileng. Ga sala go phatlaletse. Tamati e tlhakane le maungo le ditlhako le diaparo tota.

Tsotsi ya tsoga e kopolotse thipa. Motswagauteng a sela lebotlolo la senotsididi.

Tsotsi ya gana go bona maphodisa a mabedi a tla a tabogetse ntlheng ya bona. Ya tlhanola direthe. Ya feta e ntse e thibosa batho ka sekgerekgere fa pele ga yone.

Ya fitlha ya tsena ka fa tlase ga tafole ya mosadi yo o rekisang dijo. Maphodisa a sala a kailakaila.

E rile fa ba re ba a itlhoboga, Motswagauteng a ba bitsa le go ba supetsa kwa tsotsi e iphitlhileng gona.

Mosimane wa lephodisa a mo swapola ka fa tlase ga dikhiba tsa basadi ba ba rekisang. Ya senya ka go leka go le tlhaba ka sekgerekgere.

Mosimane wa lephodisa a e kolopa ka lebole mo kgatlong tsa matlho. Ya kakalala jaaka o kare e dira ka bomo. E rile e ise e kgome lefatshe ka koduolo, phodisana la bo le setse le mo tlhomile lengole mo seperuperung.

E rile fa ba e tsenya maseka a diganana, ya tsaya madi a mosadimogolo ya a latlhela ka fa tlase ga tafole ya mosadi yo mongwe yo montsintsi yo montsho. Mosadi a e gwabetsa.

Motswagauteng a bolelela maphodisa bofererefenyana joo. Banna ba molao ba tsaya tsotsi ba ya go e tswalela mo koloing ya bona ya tiro. Ya sala e rototse matlho jaaka tshipo a apeetswe le letlalo.

Ya nnela go supasupa Motswagauteng ka monwana e sa fetse.

“Ga ke tsamaele ruri kwa kgolegelong morwarra; ke kwa morakeng, ke tla boa. Re tla kopana letata ke wena.”

E rile fa koloi ya maphodisa e sena go potela ka mmila wa ntlha fela, basadi ba ba rekisang le basimane ba ba kgorometsang dikolotsana, ba tllhasela Motswagauteng.

A ragakwa ke mongwe le mongwe. A kokotwa tlhogo e ka dikwaekwae.

Ka sebaka sa nko le molomo, ke fa morwa Gokatweng a rapaletse mo kgodung e khibidu. A phokgaphokga madi ka ditsebe le dinko.

Kabo a tlhaga a fofa jaaka phakalane a tla go tsubula kokwana.

A fitlha a itatlhela fa godimo ga Motswagauteng. A lela jaaka kolobe e tlhajwa.

“Tlogela mpimpi ya lekutwane e swe.”

Bangwe bona ba ntse ba re, “O ka bo a tlogetse motho yole ka gore o ne a sa phamola madi a motho yo montsho.”

E rile ba sa ntse ba mo sotla le go mo sola jalo, koloi ya

maphodisa ya letsa mariki. Ba phatlalala jaaaka metsi a latlhetswe lefika. Maphodisa a fitlha a laisa Motswagauteng le Kabo, ba leba kwa bookelong.

“O se ka wa swa tlhe monna Motswagauteng.” A bua jalo a ntsha phatsa ya seipone mo kgetsaneng ya ga Motswagauteng.

“Leba seipone tsala, o boloke motho yo o mmonang mo go sona. Leba seipone.”

E rile a ise a digele mafoko, a bona Motswagauteng a rokgonyega. A nyeba mosimane wa Huhudi.

Kabo a feta a ntse a kgothaletsa tsala ya gagwe go leba seipone jalo go fitlha kwa bookelong.

Motswagauteng a robadiwa mo phaposing ya balwetse ba ba fa gare ga botshelo le loso. Kabo a laelwa go ya gae.

A tsamaya ka pelo e rotha madi. A gadimile kwa morago, gonne tsala ya gagwe e ja ka dipeipi.

Kgaolo 7

Bodutu jwa kwa bookelong jwa okeletsa Motswagauteng bohutsana. Balwetse botlhe ba ba robalang gaufi le ena, ba ne ba etelwa. Ba tlelwa maungo, dijo tse di monate, dinotsididi le dikarata tse di kwadilweng melaetsa e e sidi-lang maikutlo.

Malao a bona a dikaganyediwa ke batho ka metlha. E bile a dikaganyeditswe ke malomo a tlhotlhwana e e kwa godimo a a nkgang monate. Jwa gagwe bo dikaganyeditswe ke bodutu le bosielana, go nkgaga tatlhego.

Tsala ya gagwe Kabo o ne a sa kgone go ya go mo tlhola, gone o ne a kwala ditlathobane. Le kolotsana ya gagwe o ne a e bofeletse mo koteng ya lebone la mo mmileng ka keetane. A e kopantse le ya ga Motswagauteng.

A tlhola, a lala a bo a tsoga morwa Gokatweng. Mankopa a gagwe le ona a setse a utlwile ke go kanama bosigo le motshegare. A jesiwa, a nosiwa, e bile go apesiwa; go apolwa.

Baoki le bona ba nna mo go ena ka Seaforikanse, ka ba bona bosetlha. Le ena a e phelela jalo. Dikolojane le tsona di lebega jaaka o kare ga di a felela sentle.

Matlho a gagwe a ne a le mahibidu, direpodi le dintshi o ka gopola gore di tshasitswe mosidi kgotsa phori.

E rile e le Lamatlhatso, e ka nna ura ya lesome mo mosong, a ntse a kaname jalo, a bona Kabo a tsena kwa lebating. A tsamaya ka iketlo. A tlola gore a bo a ronkgele matsadi a baagi ba Huhudi.

E rile fa a fitlha fa bolaong jwa gagwe, a tsopalala jaaka motlhoboloko. Dikeledi di thepologa le marama a mantshonyana le go kopanela mo seledung.

Ba lebane jaaka o kare ba ja kgobe. Go se yo o bonyang. Matlho a ga Motswagauteng a phatsima, dikeledi di thepologela mo mosamong wa bookelo.

“Kolotsana ya me e kae tsala?”

A botsa jalo a tsitlalala le go leka go robala ka letlhakore la moja. Ga pala.

“Dikolotsana tsa rona di nyeletse.”

Motswagauteng a diga matlho. Kabo a isa seatlanyana kwa kgetsaneng ya borokgwe jo a bo rekileng ka madi a go kgorometsa kolotsana. A ntsha seipone se Motswagauteng a neng a se bofeletse mo kolotsaneng ya gagwe.

“Fela seipone sona ke se tsala, gomotsega. Mosimane yo o tla mmonang mo go sona, o tla tsoga mo diphateng tse di fisang. O tla ipatlela kolotsana e nngwe, gonne ke a mo tshepa, ke a mo rata, e bile ke a mo tlotla. Mo ikanye, mo rate o bo o mo tlotle. Modimo o phala baloi.”

Motswagauteng a nyenya le go atlarela seipone. A iteba sebaka se setelele ntle le go bonya.

A retolola seipone, a se lebisa kwa go Kabo.

“Le fa nka swela mo bolaong jo, o se ka wa felelwa ke tshepo. O ntlhokomelele mosimane yo o mmonang mo seiponeng yo.”

O ne a buisiwa ke go gopola fa nkokoagwe Ijelele a swetse kwa bookelong jwa Gelukspan, gonne a ne a isitswe ka dikgoka morago ga go ba tshwarisa bothata.

Monnamogolo Puso o tlhokafaletse kwa bookelong, a isitswe ka dikgoka; Ijelele le ena fela jalo.

Batsofe ba babedi ba, ba ne ba dumela fa malao a bookelo a poka, gonne batho ba swela mo go ona ka bontsi.

Moeka o ne a fela pelo gore o fola leng gore a tswe mo bookelong, pele a bolawa ke dipoko.

Kabo a senya ka go mmolelela fa bašwa ba Huhudi le barekisi ba mo ikanela. A lela jaaka serathane. Matlho otlhe mo bookelong a ganelela kwa go bona.

E rile fa a retologa, a re, kgatlhathu! le monna wa lephodisa yo o neng a kgweetsa koloi e e mo tlisitseng mo bookelong, a na le lephodisa le a le boneng kwa polaseng ya ga Mokwepa. Pelo ya iteela ka bonako, letswalo la re garo! A goga laakane a ipipa sefatlhego.

Banna ba maphodisa ba dumedisa. Ba ntsha diapole le dipanana. Ba di baya fa tlhogong ya bolao.

“Mo tsose re bue le ena. Mosimane yo o tshwanetse go tsholola kgetse kgatlhanong le nnake. Kana mosimane yole ke legodu, fela ga a utswele batho ba bantsho. O senyetsa batho ba basweu.”

Motswagauteng a eletsa go ka mo araba, a boa a itidimalela. Gona mo pelong o ne a re, “Bogodu ke bogodu, go sa kgathalesege gore o utswela morafe ofe kgotsa ofe.”

Monna wa lephodisa a leka go mo tsosa. A ingaralega fela jaaka gopane fa basimane ba e kgobotletsa ka matlapa.

“O lebega a sa ntse a le mo maibing, a re tsamae, re tla boa re tla gape.”

Monna wa lephodisa a bua jalo a bontsha go fela pelo, a tswa ka phaposi. Tsala ya gagwe ya mo sala morago ka pelaelo.

Go tloga ka yona nako eo, Motswagauteng a felelwa ke boroko le lerato mo bookelong le mo motseng wa Fo-reiborogo. A ipaya pitso le maikutlo a gagwe.

Kgaolo 8

Morago ga dibeke tse tharo, ke fa Motswagauteng a filwe dithobane gore a nne a otlolole maoto. Le ena a simolola go tsamayatsamaya a ikotlolola maoto letsatsi lengwe le lengwe.

O ne a kokotlegela sentle, fa e se lephodisa le le tshwereng kgetse ya go teketwa ga gagwe. Le ne le mo etela kgabetsakgabetsa le go mmotsa dipotso tse di sa feleng.

E rile ka mahube a naka tsa kgomo, Motswagauteng a tsosiwa ke go geleetega ga dithunyi ka mefuta. E le fa go ketekwa kgorogo ya letsatsi la segopotso sa botsalo jwa Morena Jesu. A tsoga a nna ka marago mo bolaong. A lebaleba ka go keleka kamore e a robaditsweng mo go yona. A fitlhela go emisitswe setlhare sa keresemose mo sekhutlwaneng. A gopola lebentlele la ga rre Strong kwa Motsitlane.

Rre Strong o ne a rata go emisa setlhare sa keresemose mo lebenkeleng le go le kgabisa ka mekgabiso e e phatsimang. A apese monnamogolo Puso diaparo tse di khibidu ka ditedu tsa maitirelo tse ditshweu. Monnamogolo a tlhole a kgatinya tshipi e e tshwanang le e moeka a neng a tle a e kgatinye kwa sekolong se a feleditseng go se tsena sa Motsitlane Bantu School. A gopola dipasela tse ena le Pule ba neng ba tle ba di fiwe ke rakeresemose. Ba apere diaparo tse dintšhwa, dijo e le ntletsentletse. A phimola keledi e setse e kolomela mo ganong.

E rile fa a leba kwa le kwa, a fitlhela go sa nkge mooki fa gaufi. A phuthaphutha se e leng sa gagwe. A suduba le go

tsenya mo kgetsaneng e Kabo a mo tletseng diaparo ka yona ya polasetiki. A kwetsepa ka iketlo a ntse a ikokotlela jalo a tswa ka kgoro. O fetile baoki ba ile ka boroko mo phaposing e ba nwelang tee mo go yona. Kwa mojako le gona a fitlhela monna yo o disang foo a kgalegile.

E rile fa a sena a re tike! mo lefitshwaneng, a apola diaparo tsa bookelo. A apara tse a di tletsweng ke Kabo tsele. A latlha le dithobanyane tsa teng gona foo. A ntsha seipone sa gagwe a iteba. Keledi ya keleketla le lerama.

O ne a tshwanelwa ke go bontsha fa a ithata, ka go itirela molemo ka go katoga kgotlatshekelo ka mo a ka kgonang ka gona.

Ijelele o ne a tle a mo tlotlele ka moo boramaaka ba go tweng babueledi ba boletsang motho kwa pele le kwa morago ka teng. A tshaba go ipona a lebagane le mmueledi, ka e bile le kwa Tshwane, 'a Mamelodi a sa itsege.

E rile fa a tsena mo mmileng o mogolo wa Mmakete, a bona koloi ya maphodisa e tlhaga kwa pele, e tsamaya ka iketlo. A khuromolola kgamelo ya matlakala. A itatlhela mo go yona.

E rile fa a netefatsa gore ba fetile, a re betse! A fologela ntlheng ya Maamuse. A le mongwe fela mo toropong e mo motshegareng e tlholang e nyeuma batho.

E rile fa a fitlha fa borogong jwa terena, fa tsela e huhumelang seporo gona, a bona dipone tsa koloi ele gape. A tsenwa ke tsebetsebe. A simolola go khobakhoba ka tshokolo. A fapoga a itiketsa ka pilara ya borogo. Koloi ele ya feta gape ka iketlo. Ya leba ntlheng ya madirelo.

A tswa ka iketlo a leba ntlheng ya seteišene. A iphaphatha le seporo a lebile ntlheng ya Mafikeng wa ga Mmamose tsanyana.

E rile fa a fitlha kwa matlwaneng a boletelo, a utlwa batho ba bua mo teng. A bula lebati ka iketlo go okomela. A fitlhela banna ba babedi ba basweu ba ditedu tse o ka reng di

ka nkg, ba na le mosadi yo o matsarapanyana. Go nowa bojalwa.

Yo mongwe a rwele ditlhako tse di sa tshwaneng. Yo mongwe a rwele ditlhako tse di makgasa tsa sesole. Go adilwe kobo e le yona e lebegang e ka tlhotlhorega dinta.

E rile fa a tsena, yo mongwe a re, "Wat soek jy hier?" Moeka a ikgatolosa Seaforikanse se se mmotsang gore o batla eng. A bona dikuranta di adilwe, a senya ka go leka go robala mo go tsona. Monna yo mongwe a di phamola, a ya go di ala fa thoko ga ditsala tsa gagwe. Motswagauteng a lemoga fa a sa amogelesega.

Mosadi wa teng a ema a ntse a thetheekela jalo, ka botlolo ya bojalwa mo seatleng, a tswela kwa ntle.

Banna bale ba se ka ba tlhola ba re ka moso. Le bona ba mo sala morago ka kobo le dipampiri tse ba di alang.

Motswagauteng a itewa ke ditshikare. A tsaya dipampiri tse ba di tlogetseng a ba sala morago, yo mongwe o ne a feta a ntse a atla mosadinyana yo wa teng gangwe le gape.

E rile fa ba kgabaganya mmila, koloi ya tlhaga ntlheng ya Kgalagadi, ya ba tlhoma mabone. Ba ema le go nna sekgotlo jaaka dinku fa di bona ntšwa.

A tikela gore batho ba yona ba se ka ba mmona. A boa a tla go bogela batho ba gagwe. Ba kgabaganyetsa ntlheng ya kwa kerekeng. Yo mongwe a bula heke ya fa kerekeng. Ba kologana jaaka bokotoko go tsena ka fa kerekeng.

Motswagauteng le ena a ikatametsa. A fitlhela jarata e tletse matata. Go robetswe jaaka o kare ba mo gaabo. A phopholetsa meritshana ya gagwe e e maudinyana. A lemoga fa a sa farologane thata le bona. A tsena le ena a ala dipampiri.

Ba bangwe ba gotlholo botlhoko mme motsoko ona motho wa teng a sa rate go utlwa sepe ka ona. Mosi wa bona o kare wa dimpoula tsa motse wa Huhudi mariga fa letsatsi le phirima.

A tlelwa ke monagano wa go ya go tlhola Kabo, pelo e
nngwe ya latola. A ikgaraganya a thulamela.

Kgaolo 9

Moeka ga a ka a itse gore letsatsi le tlabile leng. A utlwa phala e lela, a tsoga. A fitlhela ditsala tsa gagwe di eme mokoloko. Moruti le mmamoruti ba ba fa senkgwe le mašwi. A lebala le go alola dipampiri. A tshwara mokoloko kwa morago. A kgamathetse ditete tsa bosigo, a letse a anya phiri. Matlho a le dithoko.

E rile fa a fetsa go ja, a bona ditsala tsa gagwe di emelela. A di sala morago ka iketlo. A lebogela go nkgisana lesika le basweu. Lekoko la leba kwa ntle ga toropo kwa matlakala a tshololelwang gona. Ba fitlha ba khubotlolola matlakala, ba batla meteme ya bojalwa le ya dinotsididi le dipampiri.

Motswagauteng a fetoga mmogedi le moeng o etetse mang, a sa itse gore go dirwang.

Dirori le tsona di tsena ka go latelana go tsholola matlakala. A bona go gatakanwa e bile go kgorometsanwa fa go tsena ya kwa supamaketeng e e tumileng mo Foreiborogo.

Ba bangwe ba e pagama le go ema e ise e eme. Ba photsa ka maungo a a farologaneng. Le ena a ikatametsa.

A iponela legapu le le bodileng. A le tlabakanya fa fatshe la thubega. A kakologa sebedu, a ja mpa thubega.

E rile fa batho ba gagwe ba tswa ka mekgweleo, a ba sala morago. Ba fitlha ba rekisa matlheke le meteme kwa go rekwang matlheke gona.

Sampi le kgarebe ya gagwe ba fiwa masome a matlhano a diranta; Japi ena a fiwa masome a mabedi.

Motswagauteng a ba sala morago fa ba boela kwa se-

teišeneng sa terene. Ba tsena mo khefing. Mongwe le mongwe a tswa a tshotse diphafana tsa pampiri di tshotse metsi a masetlha a ga Mamokoto, dikeledi tsa ga Saatane tse di tagang mohumi le modidi.

Ba kgotlhokgotsha, mme ba simolola go itebatsa mathata a lefatshe.

Terene e e tswang Teemaneng ya goroga. Moeka a tlogela go bogela matagwa, a bogela batho fa ba ntse ba pagama le go fologa. A lemoga fa ka gongwe terene e e ka mo gorosa kwa Gauteng, ka gaabo motho go le thebe phatshwa.

E rile fa marago a sebokolodi sa metlhaba a hularela Foreiborogo, moeka a bo a le mo maleng a sona.

E rile a sa ntse a šadikanya matlho, legapu la mo raya la re a ye go fatlha magotlho. A ema, a nnela go kailakaila a batla fa a ka iteketsang gona. A go tlhoka, go fitlha a tswa ka kopa molomo.

“Dumela mma!”

“Dumela papa.” Ga araba potokwe ya mosadi, a tletse ka setilo se se nnang batho ba le babedi.

“Ntlwana ya Bangwaketse e kae mma?”

Moeka a botsa jalo a nnetse go ipitla setlha gangwe le gape. Mosadi a mo supetsa lebati le le fa morago ga bona le moeka a neng a gopola gore ke le le tswelang kwa ntle.

“Ke a leboga mma.” A bua jalo a tabogela go bula lebati. A makala thata go bona metsi a go nwa, lefelo la go tlhapela diatla, seipone le ntlwana mo tereneng. A lemoga fa go tswalega e se ga lee fela, e bile go tsamaya tota e le go bona.

E rile fa a tswa mo ntlwaneng, a fitlha a itlhonega fa thoko ga mosadi yole gape.

Mosadi a ntsha mofago a simolola go ja. Moeka a nnela go metsa mathe. Mosadi a mo sadisetsa letebekwane le nama. A ikopanya le tsona morwa Gokatweng. Fa a di fetsa a ya go digela ka metsi kwa ntlwaneng.

E rile fa a boa, a fitlhela go le monna yo o dimpampa, a rwele kepepe ya sephodisa e e tshwanang le borokgwe jo a bo apereng, a tsamaya le ditilo a batla ditlankana tsa go pagama terene. A tsaya tse dingwe fa tse dingwe a di kinipa fela le go di busetsa beng.

Moeka a lemoga fa botoka e le go tshabela kwa kolo-tsaneng e nngwe ka a se na setlankana.

E rile fa a re o a kokomoga le go retologa, a utlwa lentswe le re, "Dula fa fatshe pele mosimane."

A simolola go longwa ke mala a masesane fa a bona lephodisa le le tshwereng tlhobolo le rialo.

E rile fa monna wa lebotsane a fitlha fa go ena, a isa letsogo. Motswagauteng a ja kgobe le ena.

"All tickets," ga rialo Sempe a fela pelo.

Motswagauteng a tlhanola dikgetsana tsa borokgwe. A ema a batla ka fa tlase ga setilo.

Monna wa tlhobolo a mo tsubula jaaka phakalane a phamola kokwana. A mo itaya ka legofi. "Jy moenie kanse vat nie, Boesmantjie."

A rialo a mo tshwara ka mmarase wa borokgwenyana le go mo emisa ka ditsetsekwane. Mosadi yo mokimakima yole, a gana go bona seo. "A re thuseng ngwana bagaetsho, maphodisa a ya go mmolaya."

Selelo sa mosadi wa Aforika sa utlwala. Bontsi jwa dumela go koleka. Mongwe a ntsha diranta tse pedi, yo mongwe e le nngwe fela jalo. Hutshenyana e a e tshwereng ya tlala.

A kopa monna wa kate go kwalela Motswagauteng tekete. Kate a simolola go kwala.

"O tswa kae mosimane."

"Foreiborogo morena." Motswagauteng a bua jalo a ikatametsa le go tenetsa.

"O ya kae?"

Morago ga go okaoka, a re, "Gauteng morena."

■ Mosadi yo montsintsi a ntsha madi a a kwadilweng go duela. A tsaya a a setseng a a neela Motswagauteng.

“O re tanki ka batho ba bantsho.” A bua jalo a apaapa toisi ya seneifi le go gosomana mo setilong.

■ Monna wa lephodisa a mo supa ka monwana a tswa.

“Ke go fositse tsotsi.”

■ Mowa wa ga Motswagauteng wa re, hu! fa a ipona a duetse jaaka batho ba bangwe. E bile a tsirikanya sengwe mo kgetsaneng. Terene e fetile kwa gaabo kwa Motsitlane, a ile ka boroko. O thantse e tswa ka Mareetsane. E bile bontsi jwa batho ba ba mo thusitseng bo setse bo fologile le mosadi yo mokima yole o fologile.

■ Ba gorogile mo Mafikeng ka ura ya borataro thapama. A tsena mo khefing go reka borotheo le ditapole tse di gadikilweng. Go tswa foo a ya go tsena mo tereneng e e lebang Johaneseborogo. A dula fa fatshe a ja. A lebogela go nna lesika le batho ba bantsho.

E rile fa terene e tswa ka Sefatlhane, Motswagauteng a simolola go sulafalelwa ke loeto.

“Dumelang ditlaela tsa Barolong.”

■ Ga rialo monna yo o itekanetseng. A ipeotse letwadi. Setlhako sa gagwe se phatsima. A apere diaparo tse di tlhotlhlwa godimo. A eme mo gare ga kolotsana.

Ga tsena yo mongwe a rekisa diapole. A ya kwa; a boa, a ya kwa; a boa a tenegile gonne go se ope yo o rekang.

A feta a baya apole fa godimo ga mongwe le mongwe, go fitlha lebokisi le sala le le lephaka. Jaanong a ya go simolola kwa ntlheng go batla madi. Yo o okaokang a mo itaya gangwe fela ka legofi. Booraboi ba tla ba tabogile ka dišeleng di le pedi.

A ba busetsa kwa mannong a bona ka bogale. Le ba ba neng ba beile diapole fa thoko, ke fa ba di tshotse, ba letile go duela.

E rile go setse motho a le mongwe fela gore morekisi wa

diapole a fitlhe mo go Motswagauteng, a kopana le senganga sa monnamogolo. A gana go duela apole a sa e reka, ka matlho diala, a a tlhomile fela ntle le go ja sa motho.

Morekisi wa diapole a re, "Ke Chaks nna, ga o nkitse." A nnela go tlepenya dinko tsa monnamogolo go fitlha a tlhapa ka kgodu e khibidu.

E rile mole, monnamogolo a tsenya seatla mo kgetsaneng ya baki.

"O nketekile go lekane monna, baya pelo ke go duele."

E rile fa seatla se tswa mo kgetsaneng sa tswa le sethunya. Sa molema sa tswa le karata ya sesole. Ya nna gona Motswagauteng a lemogang fa monnamogolo e le tona ya lefapha la molao le tolamo, ka a mmone mo thelebišeneng kwa bookelong.

E rile fa terene e fitlha kwa Swatrogonse ba fitlhela maphodisa a teng a letile seganana. Motswagauteng a lebogela go nna fa thoko ga lephodisa le legolo la bogologolo la masole.

"A o ya malatsing a boikhutso kwa Gauteng mosimane?"

Motswagauteng a dumela ka bonako.

E rile fa letsatsi le gasa marang, terene ya goroga ka bona mo Paki, mo gare ga mpa ya Johaneseborogo. A bona dipone le diterene tse dintsi. Batho ba saila jaaka boiyane jwa tsie ya segongwana. A ema jaaka sefikantswe mo polatefomong. A gorogile mo Gauteng. A setse ka lesome la diranta mo go ena. Tlala le yona e mo atetse. A lebagane le botshelo jo bo lolea. Gauteng e ikadile bophara.

Kgaolo 10

Motswagauteng a raologa jaaka moloi a ntse a tshwaregile. A tsamayatsamaya a botsa, a dumedisa mongwe le mongwe yo a kopanang le ena. Mosadimogolo Ijelele o ne a mo rutile jalo. A makala thata fa a bona go se ope yo a amogelang madume a gagwe. A ipolelela fa batho ba Gauteng ba se na botho.

E rile a ntse a ile, a bona monna wa mmala wa phori a na le mosadi yo o tshwanang le ena, ba rekisa maungo le merogo. A fitlha a ema fa go bona.

“Dumelang bonkgonne.”

Batho ba gagwe ba nnela go šadikanya matlho a mahibidu. A lemoga fa ba sa itse Setswana. A leka ka Sejakonyana.

“Goeiemore.”

Batho ba gagwe ba tsigama jaaka bojalwa bo belaela momela kgotsa magoana a batla morudiso.

Moeka a ntsha lesome la diranta a supa monna yo montshontsho ka lona. A tsaya apole le panana. Monna a mmusetša diranta tse robedi. Mosadi wa teng a mo neela metsi ka moteme gore a tlhatswe apole.

“Ke a leboga.”

Ba buela gongwe ba re, “Siyabonga.”

E rile a ntse a ile, a kopana le basimane ba babedi. Yo mongwe a ka nna dingwaga tse sometlhano fa yo mongwe a ka nna kwa pelenyana ka ngwaga o le mongwe. A ka nna thaka ya gagwe, le fa moeka a sa itse letsatsi la gagwe la

botsalo sentle, ka a godisitswe ke mosadimogolo le monnamogolo ba sa itewang diatla. E bile a tlisitswe fela jaaka phasele ke koloi ya Gauteng, a se na le fa e le pampitshana ya tleliniki tota.

Mosimane yo mongwe a mo dumedisa ka Sezulu fa yo mongwe a mo dumedisa ka Sesotho.

“Dumelang mathaka.”

A rialo a tshegatshega le bona. Mosimane wa Mosotho a gogela kepesenyana mo matlhong. A botsa moeka gore a ga a batle ditlhako tsa sesolo.

“Ke bokae ditlhako tsa gago monna?”

Mosimane a mmontsha seatla sa tshwene.

“Diranta tse tlhano?”

Ba omaoma ka ditlhogo le go mo tshepisa fa ba ka mo fa le borokgwe jwa ponto.

Yo mongwe a bua fa a dira mo lebenkeleng, jaanong Mapotokisi a teng a sa mo duele sentle.

Motswagauteng a re madinyana a bofelo goso mo go bona. Yo mogolo a tsena ka ona mo lebenkeleng morago ga gore moeka a supe ditlhako le hempe mo letlhabaphefong.

Yo mmotlana a sala le ena kwa ntle. E rile morago ga metsotso e ka nna masome a mabedi, a raya Motswagauteng a re, “Ke sa ya go tlhola gore mothaka yole o diilwe ke eng, o sale fa ke a boa.”

Mosimane wa kwa magaeng a sala a atlhame gona foo. A makadiwa ke go bona beng ba lebenkele ba tswala, le mororo a ise a bone mathaka ale a tswa. A botsa ka Sejakonyana gore a ga ba ise ba bone mosimane yo o dirang le bona. Ba tlhalosa fa go se mosimane wa sepe yo o dirang le bona.

Motswagauteng a leta foo go fitlha ba boa ba tla go bula gape. Fa a tsena mo teng, a fitlhela go na le mojako o mongwe ka kwa morago. A lemoga fa a apeetse mo phefong.

Tlhogo ya gagwe ya itotlela tsi!

A boa ka iketlo a fitlha a dula fa barekising ba bantshontsho bale. Monna wa teng a leka go tlhakanya Sesotho le Sezulu, a tsibosa moeka le go mo lemosa fa botsotsi ba tla mmolaya.

Motswagauteng a gopola sepoko sa ga Tsotsi kwa Motsitlane. A dumalana ka bojotlhe le ena. Kana Tsotsi o ne a bolawa ke Marašia gona mo Gauteng. A lemoga fa gongwe mmaagwe a dirile sentle go mo isa kwa go mosadimogolo Ijelele a sa le lesea gonne a dumela fa Gokatweng a bolailwe ke Marašia. Fela a ikutlwa a eletsa go bona sepoko sa ga mmaagwe.

E rile fa letsatsi le phirima, Motswagauteng a tlabatlaba jaaka koko e fisiwa ke lee. Batho ba gagwe ba simolola go phutha dilo tsa bona. Ba ya go di baya kwa lebenkeleng le a tseetsweng madinyana a bofelo kwa go lona. Ba tlhomagana mo tselaneng e e tsenang mo sekgwanyaneng. Moeka a ba sala morago ka iketlo. A ipoleletse gore fa ba ka mmolaya mo sekgweng, o tla thusega gonne sepoko sa gagwe se tla kopana le sa ga mmaagwe. Le ena o tla ja boswa jwa go poka; ka Mosala a ja jwa batsadi ba gagwe kwa Motsitlane.

Batho ba gagwe ba tsena mo gare ga mekhukhu. A ba sala morago go fitlha kwa mokhukhung wa bona.

Go ne go bontsha fa motse wa teng e le wa baipei. Go ne go se na matlwana a boithusetso, e bile le metsi a go nwa a se teng.

Mosadi wa teng a tswa ka kgamelo go ya go beeletsa metsi kwa loring e e neng e eme sekgala sa mekolopo e le meraro ya monna. Monna wa teng a gwetlha moeka ka seatla.

A mo fa moteme wa pente gore a dule mo go ona, fa a lwa le go gotsa molelo ka dipolanka.

Mokhukhunyana wa teng o ne o phalwa le ke mokgoro wa kwa morakeng tota. O ne o agilwe ka mabokisi, dipolasetiki le makgasa a disenke.

Go adilwe mabokoso le ditapeite tse di makgasa fa fatshe. A lemoga fa le ena a sa ronwe ke go ka nna le kwa ga gagwe.

Mosadi wa lelapa a boa kwa metsing. A fitlha a apaya, ga jewa. Ka batho e se dikgomo ba sa tlale, ba mo sukunyetsa gore a beye tlhogo.

E rile ba sa ntse ba le kwa lefatsheng la ditoro, ba tsosiwa ke go duma ga maru, Motswagauteng a tswela kwa ntle go lelala legodimo. Ya nna o kare o rogile magodimo. Pula ya simolola go tsorotla. Metsi a re tsi! mo letikiring. Ba sala ba kolobile jaaka o kare ba kwa ntle. Mabokoso a nyerile, ba leka go itiketsa ka dipolasetiki ka makgasa a disenke a ne a nela gongwe le gongwe.

Ga go ope yo o boneng boroko bosigong joo. Letsatsi le tlhabile matlhonyana a bona a ntse a bonyabonya.

Diaparo di ometse mo mebeleng ya bona, ba boela mmogo kwa toropong. Motswagauteng a tlhola a thusa bakgweetsi ba ditekisi go tlhatswa dikoloi. Ba ntse ba mo latlhelela bosesane.

A kgona go nna le madi. A tsamaya le monna yo o mo fileng boroko kwa mmarakeng. A tla a itheketse diapole. Le ena a simolola go rekisa mo renkeng.

E rile fa letsatsi le le gaufi le go phirima, a tsamaya le monna yole gape go ya go sela dibokoso kwa mabenkeleng. Ba fitlha ba tsosolosa mokhukhu wa bona.

Monna wa teng a mmolelela fa leina la gagwe e le Alberto, mosadi e le Salamina. Radio ya teng le yona e tshamekisiwa dipina tsa puo e a sa e tlhaloganyeng ya bobedi jo a nnang najo.

Bontsi jwa nako, Motswagauteng o ne a dirisa diatla jaaka semumu fa a bua le ditsala tse tsa gagwe.

Motswagauteng ga a bo bona boroko bosigong joo. O letse a gotlholala sehuba se se lokgere. Dikgopo tsa gagwe di uba jaaka o kare o teketilwe ke Mosala. A tshologa metsi ka dinko, tlhogo o kare e batla go phatloga ka bogare. A fisa jaaka o kare o orile molelo o gotseditswe pitsa ya dinawa di na le phure.

A ntsha pina, mafoko a yona o kare a tswa ka dinko. A e opela ka pelo e e botlhoko a ntse a re:

“Setlhabi!

Setlhabi we!

Setlhabi!

Setlhabi we!

Fa nka bo ke na,

Le mme we,

A nkisa ngakeng,

Ke a lwala,

A nkisa ngakeng,

Ke a lwala.”

A opela jaana, dikeledi di tlhakane le mamina a mofikela. Alberto a tsoga a mo arametsa le go mo tlhatlhela setlhatsana sa go thusa mo mometsong o o omeletseng. Moeka a kgona go thulamela.

Ka ngwana wa mosimane e le lerapo la tlhaga, a swa a ntse a tsamaya. E rile fa le tlhaba, a gana go sala.

E rile ba setse ba tswa go reka, ba ntse ba rekisa, ga tlhaga setlhopha sa banna le basadi; makau le makgarebe. Go tshotswe dithobane le melamu. Pina e ile magoletsa, e re:

“Hae, hae!

Makwerekwere,

Hae,

A ba tsamae,

Hae,

Makwerekwere,

A ba tsamae,

Makwerekwere

Re bone tiro,

Hae,

Makwerekwere,
Hae, hae!
Makwerekwere,
A ba tsamae,
Hae,
Re bone kgwebo
Hae,
E re tshedise
Hae, hae, hae!"

E rile Motswagauteng a sa ntse a ile le mmino wa bona wa go tloatlola ka leoto le le lengwe, a bona baipelaetsi ba phatlalatsa dilwana tsa barekisi ba batswakwa. Ditamati di gasane, di tlhakane le merogo go le maanyaanya fela.

Thupa ya lelela boatleng. Alberto le Salamina ba lemoga fa botoka e le go tshabisa bana mala ditlhokwa.

Ba tshwara Motswagauteng ba mo senya mokwatla ka kubu. Ba mo latofaletsa go rekisetsa batswakwa. A leka go ba tlhalosetsa, tlhaloso ya gagwe ya itaya sefolaletse jaaka tlhobolo ya boijane. A latlha diapole, mme a kopa thuso mo mangoleng a a bokoa. Fa a ntse a tshaba, ke fa ba mo kolopa ka mae le ditamati.

E rile fa Motswagauteng a tla a lebile kwa baipeing a makadiwa ke kgabo ya molelo e okangwe ke sesi se sentsho. A utlwa pina e e mo ntshitseng kwa toropong e ile magoletsa. Ga a ise a tlhole a botsa morwa Gokatweng. A retologa teng fela foo. A ralala toropo go ya ntlheng ya bokone.

E rile fa a fitlha fa borogong le gona a kopana le mosi wa motsoko o motona wa dipitse. Sesi se rile thi! A lemoga fa gaabo e le nageng. A beta pelo a golomela mo moriting o o lefifi wa borogo.

Dipota tsa borogo di ne di pentilwe ka mebala e e farologaneng. Fa mosi o o tswang gona go pentilwe ka mmala o mosetlha, o mohibidu, o motala le o montsho.

Mathaka a meriri e e maudiudi ba le kwa ga mothakga. Ba tshameka mmimo wa kwa Jamaeka. Setshego sa bona o kare ba lomilwe ke tshegatshegane.

A fela a tshwere mala ka letsogo. A bona se sengwe se-
tlhotswana sa basimane, ba tshameka ditaese.

E rile fa a ba fapaanya go se nene, ga tsoga ntwana e e matlhomahibidu. A tikela ka fa morago ga pinagare ya borogo. A kgopiwa ke motho a itaagana go mo pota ka kwa ka mokwatla. A ragoga jaaka motho a gatile kake.

Motho wa gagwe le ena a supologa ka ditlhapa. A bua puo e Motswagauteng a sa e tlhaloganyeng. A lemoga fa a tlile go fetoga moja wa Makwerekwere, ka a godisitswe ka tumelo ya gore go na le morafe o mongwe wa batho ba bantshontsho o o dirang mo Gauteng, o nkokoagwe a neng a o bitsa Makwerekwere a mantshontsho a a jang batho.

A apaapa seipone. A lemoga fa go se tšhono ya go iteba mo lefifing. A inota la bofelo pele a fetoga moja wa Makwerekwere.

E rile a sa ntse a ja dintsi jalo, tsotsi ya ditaese ya mo tllhaba ka lebole mo leitlhong. Ga re tsho! A sala a bona dinaledi mo lefifing. Monna yole wa puo e e sa tlwaelegang a bo a setse a ikopantse le tsotsi ka thobane.

E rile fa moeka a bona lesedinyana, a supologa mme a kopa thuso mo mangoleng. A feta a ntse a pitla leitlho.

A bona bene e tlhaga kwa pele ga gagwe. E tletse basimane ba basweu. A ema tlhogo jaaka tampane e kgotse madi a motho. Bene ya re tsi! fa thoko ga gagwe.

A lemoga fa a tsene mo melelwaneng ya bona. A boela kwa a tswang. Basimane ba basweu ba mo tlhaeletsana ka matlapa. E rile fa ba bona ntwana ya ditaese e tswa ka fa tlase ga borogo, ba boela kwa beneng ya bona.

Motswagauteng a leboga Modimo o a sa o direleng sepe. A tsena mo mmileng o o tsenang fa gare ga makgorokgoro. A fitlha a itatlhela mo kgamelong ya matlakala e tona e e

tsewang ka llori fa e tletse, a ithobalela. A kanama moo a ntse a gotlholo sehuba se se lokgere, jaaka malomaagwe Mosala fa a goga motsoko.

E rile go utlwa bothitho, sehuba sa kokobela, moeka a thulamela jaaka lesea la lesiela.

Kgaolo 11

E rile letsatsi le ntse le tthatloga, Motswagauteng a tagwa ke mofikela le medumo ya toropo ya Johaneseborogo. A ikgoga, go fitlha fa mapotokising.

E rile fa a tsena ka khefi, a thulana le senatla sa lekau. Ga tsoga kgaruuruu, lekau la teng le mo latofaletsa go mo thula. La mmita morwa, lekutwana, letata ka dipuo tsotlhe tsa batho ba bantsho ba Aforika Borwa.

Motswagauteng a leka go mo ikgatolosa, motho a mo sala morago a ntse a apola diaparo go ipaakanyetsa e e matlho-mahibidu. Motswagauteng a palelwa ke go efoga ntwā e lekau le le e boloditseng.

E rile fa a retologa a ipona mo digalaseng tsa letlhabaphelo la lebenkele. A gopola mafoko a ga mosadimogolo ljelele. A iteba, a ipona.

A itatlhela mo senatleng sa lekau. Ba kampana. Ba senya ka go itaagana mo tafoleng ya batho ba a ja.

Monna wa lepotokisi a ba ithoma. A fitlha a ba kgaoganya le go ba koba mo khefing ya gagwe.

Lekau lele la feta le ntse le supa Motswagauteng ka monwana, le ntse le phutha diaparo tse le di latlhagantseng.

Motswagauteng a ikaega ka kota ya lebone la motlakase. Dinko di phokgaphokga madi. Madi a tlhakane le mamina a mofikela. A gotlholā botlhoko.

Batho ba Gauteng le bona ke fa ba mo fetafeta fela jaaka o kare ga ba bone sepe. Le fa go le motshegare, moeka a ikgo-thatsa ka go re gongwe sepoko sa ga mmaagwe se a mmona.

A tsholetsa matlho ka iketlo morwa Gokatweng, a leba moseja ole wa mmila. A bona khemisi.

A isa diatla kwa dikgetsaneng tsa borokgwe. A di tlhanola tsotlhe. Ga se ka ga wa le fa e le sentenyana yo montshonyana. Ya nna gona a gopolang tiragalo ya kwa borogong. A felelwa ke tshepo. A lepeletsa, a ineela mo losong, gore bogolo a swe a tle a nne sepoko sa Gauteng.

E rile a ntse a namaletse jalo mo letsatsing, a bona Alberto a mo okame. A mmona letobo jaaka o kare o mo torong. Alberto a mo sikara, a tsena ka ena mo dikgokgotshwaneng tsa motsemogolo wa Johaneseborogo. A fitlha a kopa Salamina go fetlha motogonyana gore a noketse Motswagauteng.

A mo noketsa jalo go fitlha a o fetsa. A ina letsela mo metsing a a bothitho. A mo sidila le go mo phimola madi. A tsaya logare a beola moririnyana o wa sekgowa. A o latlhela kwa.

A mo alela bokoso e e phatlotsweng mme a mo samisa jase ya gagwe. Motswagauteng o ne a sa itse gore a o thusiwa ke Modimo kgotsa badimo.

Nkokoagwe o ne a tsena kereke, a re o rapela Modimo; gape a boe a tlhabele badimo, le go ba kopa masego le matlhogonolo. Fela gona a lemoga fa go le thata nngwe e e mo okameng. Gongwe seriti sa sepoko sa ga Gokatweng, ga re itse.

E rile maitseboa fa o kare o a tlapogelwa, Alberto le Salamina ba mo arametsa ka ditlhatsana tsa bona tsa Aforika. Ba mo sidila mmele otlhe ka mafura a mangwe a a sa nkgeng monate. Motswagauteng a ikutlwa a le motlotlo go nna mo Aforika le go nna setlogolo sa Aforika.

Salamina a ba tsholela tse di rokotsang mathe.

E rile mo letsatsing la boraro, Alberto a beola Motswagauteng kalanyana le tlhoro nngwe le nngwe ya moriri mo mmeleng le go mo tlotla gape ka mafura a a sa nkgeng monate.

Meriri ya teng ya phuthelwa sentle. Alberto a laela Salamina go e baya sentle.

E rile ka maneele a dikonyana, ga tsena mosadi yo mokima, a le dibaga tse dikhibidu le tse ditshweu mo tlhogong le mo diatleng. Salamina a mo neela moriri wa ga Motswagauteng. Mosadi wa teng a itumela thata a bo a neela Salamina madi a pampiri a menagantswe.

Motswagauteng a simolola go tshoga. A lemoga fa a tlile go dirwa leswalo go ise go ye gope. Tlhaloganyo ya gagwe ya simolola go direla ka bonako jo bo tseisang sedidi.

E rile ka moso fa Alberto le Salamina ba sena go mo sadisa sentle, ba ya go rekisa kwa mmileng, moeka a sala a swapola madi ale a pampiri fa a boneng Salamina a a baya gona. A inaya naga ka madi a moriri wa gagwe. A tsena mo lebenkeleng la Maindia a reka motšhini o o dirisiwang go beola moriri.

A tsamaya a ntse a beola Matata a a meriri e o ka reng e ka nkga a. A a rekela dijo le go a atswa ka sengwenyana fa a setse a tswa go rekisa meriri ya ona.

Motswagauteng o ne a beola gore menwana ya gagwe e lape. Batho ba gagwe ba ne ba tsamaya ba bolelelana ka mosimane yo o duelelang batho go ba beola meriri. Ba ne ba ema mokoloko gore a ba beole ba kgone go reka nnotagi le dijo.

Motswagauteng a tuma thata mo mebileng ya Johaneseborogo. Kgwebo ya gagwe ya gola. A robala le go ja gongwe le gongwe. Bammala le basweu ba ba nnang mo mmileng ba mo sireletsa.

Pule o ne a tle a mo reye a re, motho yo mosweu ga a tshwanela go ipeola borethe mo tlhogong, gonne pono ya gagwe e thusiwa ke moriri.

Motswagauteng a latlhela dinyana tseo tsa ga Pule kwa, a beola batho morwa Gokatweng.

E rile nako e nngwe a sa ntse a tshwaragane le go beola batho ba gagwe, a bona mosadi wa motho yo montsho a

tsamaya le ngwana wa mosimane yo o tshwanang le mosimane yo a tlwaetseng go mmona mo seiponeng go tswa bongwaneng.

Mosimane wa teng a eme a makaletse Motswagauteng. Mosadi yole a mmoela. A fitlha a mo phamola ka seatla le go feta a mo kgokgothisa botlhoko.

“O bogetseng? . . . A ga o itse fa dilo tse di ja diritibatsi.”

A feta a ntse a mo omanya jalo go fitlha ba tsena ka lebe-
nkele. Mosimane a tsamaya a gadimile kwa morago. Motswagauteng a ba bogela go fitlha ba tikela.

E rile thapameng eo, a ntse a beola jalo, a bona mosimane yole gape. Le ena a eme mo moleng.

A mo gwetlha ka seatla le go mo tsaya sekweni.

“O mang monna?”

“Ke nna Janie.”

“O batla eng fa Janie.”

Janie wa teng a ingwayangwaya tlhogo. Morago a re, “Le nna ke tlile go ipoma, bontsi jwa borangwane mo Hillbrow ba ipomile.”

Motswagauteng a ntsha pelwana ya keetane e a e filweng ke mosadi yole wa kwa polaseng ya ga Mokwepa. A e bula le go botsa Janie gore a o itse mosadi yo o mo setshwantshong. Mosimane a tlhoma setshwantsho matlho. Morago a thikitha tlhogo.

Motswagauteng a mo supetsa aterese e e kwadilweng mo letlhakoreng le lengwe la sekhurumelo sa pelwana. Mosimane a se tlhoma matlho.

“Ke ntlo ya ga rangwane, nka go isa teng.”

“O kae ena rangwanaago?”

Potso e ya phunya dikeledi mo matlhong a mosimane. A betsega ka lobelo. A fitlha a phamola baesekele ya gagwe a tsamaya. Motswagauteng a sala a tshwere pelwana ya gauta mo diatleng tsa gagwe. A ipotsa dipotso tse di se nang di-
karabo.

E rile go ise go ye kae, Janie a goroga le koloi ya maphodisa. Motswagauteng le lekoko la gagwe ba gana go bona seo. Ya nna semphete ke go fete. Motšhini wa sala foo meriri le yona ya sala e gasane.

Monna wa lephodisa yo o tlišeng le Janie, a fitlha a sela sengwe fa fatshe. A tshwara Janie ka seatla, ba tsena mo koloing ya puso.

Motswagauteng a sala a itsholela gore tota o ne a batla eng mo mothong yo o tshwanang le ena, ka bammala le bantsho ka gale ba mo tlišetsa mathata.

A dula fa fatshe a ithuba mafatlha ka selelo. Mosadimogolo Ijelele o ne a mo rutila gore a lele fa a utlwile botlhoko go efoga bolwetse jwa pelo.

Kgaolo 12

Botshelo jwa ga Motswagauteng jwa simolola go nna letobo. Moeka a bona botoka e le go wela tsela, go bona kwa a ka bonang mafulo a o ka reng a matala gona. A leba ntlheng ya Rodipoto.

A tlogela kgwebo ya gagwe ya meriri le ya go tlhatswa dikoloi. A boela kwa go ya go kgorometsa dikolotsana tsa dithoto kwa marekisetso a magolo.

Motswagauteng a amogelesega ka diatla tse di otlogileng kwa Rodipoto. Basimane ba ba kgorometsang dikolotsana ba mo duedisa masome a matlhano a diranta a botokololo. A fiwa kolotsana le lefelo le a tla dirang kwa go lona.

Mokgatlho wa bona ba ne ba o bitsa Tsapitsapi. Maloko (ditokololo) a ona a kgorometsa dikolotsana, a mangwe a tlhatswa dikoloi, fa a mangwe a tlhokomela dikoloi fa beng ba tsona ba sa ntse ba tsene mo marekelong.

Moeteledipele wa Tsapitsapi o ne a bidiwa Sepoko. Letlharapa le leleele ke a go bolelela. Dimpanyana o kare tsa ntšwa ya lebente. O ne a bua dipuo tsotlhe tsa semmuso tsa Aforika Borwa. A tlaleletsa ka Sepotokisi le Seindia.

Ba ba itseng Sepoko sentle, ba re o goletse mo mebileng ya toropo ya Rodipoto. O ikoletse fela jaaka nogana. A ruta Motswagauteng marakalase otlhe a botshelo jwa mo mmileng. Motswagauteng a kgatlhega thata fa a utlwa gore Sepoko o kgonne go falola lokwalo lwa materiki a ntse a se na legae jalo. Le maloko a mokgatlho wa gagwe o ne a ba tlhotlheletsa go tsena sekolo fa go kgonega.

Motswagauteng le ena a eletsa go ipona a rutegile. A ikwadisa mo sekolong sa bosigo. A simolola go tsena sekolo maitseboa.

Motshegare a tlhole a ikgobokanyetsa madi. O ne a robala mo lefelong la go baakanyetsa meriri. Mong wa lona a mo kopile go le disa ka mmele.

Moeka o ne a tumile thata ka leina la gagwe la kgwele ya maoto le a tumileng thata ka lona kwa Motsitlane la Rooijan, sefane a ipitsa Morolong.

E rile fa ngwaga o ya bokhutlong, moeka a kgona go falola lokwalo lwa borobedi ka dinaledi. Ga utlwala gaufi le kgakala gore go na le mosimane yo o dirang diaba kwa sekolong sa Mooketsi. Mogokgo a kopa gore a direlwe mokete wa kagolo gonne a le mosimane wa moithui fela a gaisitse bana ba ba nang le magae le bagodi ba ba nang le metse.

E rile fa letsatsi la moletlo le fitlha, Motswagauteng a kopa Sepoko go ya go mo emela.

E rile fa dibui tsotlhe tse di mo lenaneong la letsatsi leo di fetsa go akgola Motswagauteng le go mo rotloetsa, mogokgo wa sekolo sa Mooketsi rre Kelatwang, a ntsha sekgele le madi a le mo omfolopong. A kopa gore Motswagauteng a tle go amogela moputso wa phatla ya gagwe.

A makadiwa ke go bona go tla Sepoko mo boemong jwa ga Motswagauteng. A mo fa tšhono ya go latlhela la motlapi-tsong mo boemong jwa tsala ya gagwe.

Meriri ya ga Sepoko le yona ka fa, o ka re digwapa di tlhokoloditswe, e le maudi jaaka o kare ya motho a ja motsoko o motala. A ema a ntse a temeka jaaka letlhaka mo dintshing tsa noka mosimane wa mmala wa sebilo. A kgwa ka lotlhaa.

“A ke simolole ka go lo dumedisa mo boemong jwa mosimane yo o tlhalefileng thata mo porofenseng eno ya Gauteng, yo rotlhe re leng fa ka ntlha ya gagwe. Ke raya ena Rooijan Morolong yo mosetlha.”

Basadi botlhe ba mo araba ka megolokwane gonne ba itse ditiro tsa gagwe.

“Bagaetsho, Rooijan Morolong ke mongwe wa bana ba ba tshwanang le nna. Bana ba ba ratileng go nna bana jaaka bana ba bangwe. Fela setšhaba sa ba phuaganya. Bangwe ba lona ba re bitsa ‘street kids’ ke sa itse gore a re tsaletswe mo mmileng. Re sotlwa le go tshegwa ke batho ba re tsetse. Ba re bitsa magodu, matagwa, boradiritibatsi le bakgothotsi. Rooijan Morolong ke mongwe wa bana ba ba pateleditsweng ke batho ba mo tsetse go ya go nna kwa mmileng. O nkopile gore ke lo leboge le go mo amogela mo sekolong sa lona le bana ba lona.”

Megolokwane ya ya magoletsa gape. Sepoko a bona tšhono ya go nwa metsi go nona kgokgotsho.

Batshwantshi ba dinepe le bona ke fa ba gaketse ka di-khemera tsa bona. Dipone tsa teng di bekesela jaaka magadima.

“Mogale wa rona o nkopile gore ke tlogele sekgele se mo sekolong se sa Mooketsi, gonne a se na kwa a ka se bayang gona, ka le ena a se na legae. Ke a swaba fa ke lemoga fa go na le batho ba ba itsholetseng, ba ba nnang mo mabaibaing le go tsamaya ka dikoloi tsa mabaibai fela ba sa re sepe fela ka bana ba ba tshwanang le Rooijan Morolong. Bo kae botho jwa lona bana ba kgwale? Bo kae botho jwa lona Maaforika?”

A neela mogokgo sekgele jaaka a laetswe mme a fologa mo seraleng. E rile fa Sepoko a tswa ka legora la sekolo sa Mooketsi, a fitlhela Motswagauteng a mo letile. Le ena a dirile moriri maudi. A leboga Sepoko thata. Ga se ka ga nna le fa e le motho a le mongwe yo o boneng fa a ne a le teng mo moletlong. A gana go tsamaya le Sepoko kwa mokhukhung wa gagwe kwa baipeing. Mo letsatsing le le latelang ke fa e le Sepoko fela mo ditsebeng tsa ntlha tsa makwalodikgang a Gauteng. Dikgang e le puo ya ga Sepoko le mosimane wa mo mmileng yo o tlhogo phefo mo Gauteng.

Go tloga ka lona letsatsi leo, babegadikgang ba simolola go sala Sepoko morago jaaka leso. Ba batla Motswagauteng jaaka sepele se se latlhegileng.

A phuthaphutha se e leng sa gagwe morwa Gokatweng. A tswa ka Rodipoto. Le dipholo tota a se ka a ya go di tsaya. A ntsha seipone sa gagwe a iteba. A bona lekawana la motlotlegi, a bona lekawana le a le ratang le a le tshepang. A itaela go tsaya dilo jaaka di ntse, le go itsaya jaaka a ntse.

Kgaolo 13

E rile fa a tsena mo Keriisetoropo, a fetola mawa morwa Gokatweng. A tsamaya a ntse a tsena ntlo le ntlwana a ikopela letogonyana. A tsamaya jalo go fitlha a tsena fa ntlong ya mosadimogolo a bidiwa Kornei.

Ntlonyana ya teng o ne o ka re letlotla. Bojang jwa teng o kare go ka supoga tau mo go jona.

Mosadimogolo a tla ka tšhwantlha ya dinotlolo tse di jelweng ke rusi. A mo kopa gore a di lekelele tsotlhe mo lebating la ntlwana ya sejanaga go fitlha lebatl le bulega. Motswagauteng a sikasikana le lebatl go fitlha a le kgona. A le petleka.

A fitlhela go eme molelema wa sejanaga sa Pontiaka. Se eme jaaka sefofane se le gaufi le go tsubalala mo lefaufaung. Mmala wa sona o lebega bobududu.

Lerole le kgobelane mo godimo ga yona. Digokgo le tsona di itiretse torotswana. Di itharile go tswa kwa ditlhomesong, go fitlha mo mekgabisong ya koloi.

Mo dinkong, sejanaga sa teng se tlhometswe ntsu ya tshipi e e phatsimang. Ntsu ya teng e tsentswe fa gare ke dipitse tse pedi tse di diphuka. Le tsona di phatsima.

E rile a sa ntse a bogetse selailai se sa bogologolo, mosadimogolo Kornei, a mo supetsa garawe le sepete le ya sekopo di seegilwe le haraka mo sekhutlwane.

E rile fa a di kgoma fela, legotlo la betsega. Ba tlola ba ikgasakanya kwa.

Au Kornei jaaka a bidiwa mo tikologong, a bontsha moe-

ka motšhini wa tlhaga wa bogologolo, o o kgoromediwang fela ntle le go ka tshelwa leokwane.

Motswagauteng a kopa mosadimogolo gore a mo letle go phepafatsa koloi le ntlwana ya yona pele. Mosadimogolo Kornei a se ka a ngangisana nae, ka le ena a bona fa makgorokgoro a a tletseng ka foo a tla mo tsenyetsa dinoga mo ntlong.

Moeka a senya ka go leka go bula lebatl.

“Nee, nee, nee, nee!”

A bua jalo a thikitha tlhogo le go bolelela Motswagauteng fa sejanaga se se emisitswe ke monna wa gagwe foo. Moeka a belaela fa gongwe a kopane le sepoko sa motshegare.

A tlogela sejanaga, a rorela makgorokgoro otlhe kwa ntle. A itaya ka lefeelo le go konosetsa ka kobo ya segwagwa. A tlhotlhora sengwe le sengwe le go se busetsa mo maemong a sona. E rile fa a fetsa, mosadimogolo a bitsa.

“Rasta!”

Moeka a lemoga fa a ka se tlhole a boditswe leina. Pelo ya simolola go binabina.

E rile fa a fitlha kwa ntlong, mosadimogolo Kornei, a mo supa ka sejana sa phaletšhe, e šabisitswe ka boroso ya seburu, le bekere ya ramakatane e tletse kofi. Ya mo gopotsa ya ga monnamogolo Puso, e mosadimogolo Ijelele a neng a e bitsa tshelalarraago. A ya go dula ka fa tlase ga setlhare a fitlhola.

A di kometsa a ba a sala a phophame jaaka tlhware e meditse phudufudu.

E rile a sa ntse a phophame jalo a reeditse mpa le letsapa, a utlwa go tsena sejanaga. A ntsha tlhogo a okomela. A bona motho wa mosadi a tikela ka ntlo.

“Rasta!”

Au Kornei a bitsa moeka jalo gore a tle go thusa go folosa dithoto tsa moeng wa gagwe.

E rile fa moeka a ema fa mojako, a iphitlhela a lebagantse matlho le mosadi yo a neng a mo thusa botsotsi ba mo phamoletse madi kwa Foreiborogo.

“Ke nnake yo Rasta, mo foloetse dilwana mo sejana-geng.”

A tšhoma jalo a sa bone fa monnawe a jele kgakge. E bile a rotse diborele gore a bone Motswagauteng sentle.

“Le fa go twe batho ba a tshwana.” Mosadimogolo wa Foreiborogo a bua jalo a itshwara letheka. Motswagauteng a kgobega morapo, a thibosa moriri o o matshophe mo matlhong.

Mosadimogolo wa Foreiborogo a bolelela mogolowe bonatla jo Motswagauteng a kileng a bo supa kwa Foreiborogo.

Moeka a bogela selelo sa boitumelo le dikeledi fa di tswapela mo matsutsubeng a bogodi. A gopola nkokoagwe Ijelele. Ijelele o ne a mo rutile fa keledi ya motho yo mogolo e sa wele fa fatshe.

“Nna ke bidiwa Kobbie; wena o mang?”

Potso ya sekgowa ya ribega sefatlhego sa ga Motswagauteng. A naganela ka bonako mosimane wa letsipa. A bua fa a ne a dira mo disorokising tsa ga Bossie. Jaanong di mo tlogetse mo Gauteng fa di fuduga, a sa itse gore di fudugetse kae. Leina lona a le ngaba jaaka kgomo e itse go ngaba mašwi.

Matlho a ga Motswagauteng a simolola go putsaputsa dikeledi fa a tsena mo nneteng.

A bolelela basadibagolo fa mmaagwe a komeditswe ke Gauteng. Le ka matlho a gagwe a mabedi a sa mo itse. Le rraagwe a ba bolelela fa go se ope mo batsofeng ba ba mo godisitseng yo o mo itseng.

A senya ka go umaka leina la mosadimogolo yo o mo godisitseng. A bona mosadimogolo wa Foreiborogo a thubega ka selelo. Au Kornei a mekamekana le ena. A kopa

Motswagauteng go mo tlišetsa metsi le sukiri. A fuduela sukiri mo metsing, a mo a nosa.

Makgwafonyana a ga Motswagauteng a tswa go wela fa a utlwa Kobbie a re, "A o rata go nthaya o re o ngwana wa ga Gokatweng . . . O Motswagauteng?"

"Ee mma, ke nna Motswagauteng."

Mosadimogolo Kobbie a ba bolelela fa Ijelele a mo diretse ka boikanyego go tswa bokgarebeng go fitlha botsofeng jwa gagwe, fa a ne a ya go godisa ngwana wa ngwana wa gagwe morago ga go tlhokafalelwa ke monna.

Tlhogonyana ya moeka yona e ne e omaoma go bontsha fa a dumela sengwe le sengwe se se buiwang ke Kobbie.

"Ke nna Kobbie Swanepoel."

A opa kgomo lonaka gape. Motswagauteng a gopola tshiamo e Mmasepanapodi a e diretseng lelapa la ga Puso.

Ijelele o ne a sa kgale mathe ganong fa a tla go bua ka Mmasepanapodi. Seipone se mosadimogolo Ijelele a neng a rata go mo raya a re, a se lebe, le sona o ne a se filwe ke Mmasepanapodi.

Kobbie a bolelela Motswagauteng le mogolowe fa a sa bolo go batlana le Motswagauteng. A bua fa e bile a setse a tswa go boa kwa Motsitlane.

"A o boela le nna kwa Foreiborogo Motswagauteng ngwanaka?" Moeka a gana go utlwa go umakwa Foreiborogo. A palelwa ke go rema dikeledi.

"Ga ke sale; ke tsamaya le wena mma."

Basadibagolo ba babedi ba mo tlamparela. A ikutlwa jaaka karolo ya botlhokwa ya motho yo mosweu. A iphimola dikeledi ka moriri o o matshophe, o le ona a utlwang fa o mo amanya le Aforika e ntshonyana.

Motswagauteng a se ka a tlhola a ya go robala kwa ka-motshaneng e e tshwaraganeng le ya Pontiaka. A baakanyediwa kamore ya baeng. Moeka a lala a sa robala. A inota gagwe le gape. A sa dumele matlho a gagwe. E bile a

itumeletse go boela sekolong le go boelwa ke bongwana jwa gagwe.

E rile fa letsatsi le tlhaba, moeka a bo a setse a tlhagotse le go sega bojang. Basadibagolo ba mo tlhokela mogolokwane. Bagodi ba babedi ba, ba ne ba ikutlwa ba sireletsegile fa ba na le Motswagauteng. Gongwe le gongwe kwa ba yang teng, ba ne ba sa mo tlogele.

E bile au Kornei o ne a sa tlhole a lotlela mabati a mantsintsi a a dikaganyeditseng ntlo ya gagwe jaaka a sa le a simolola go dira morago ga loso lwa monnamogolo wa gagwe.

Monnamogolo wa gagwe o ne a bolawa ke batho kwa polaseng ya gagwe kwa Magalese. Ke motswasetlhabelo wa ntlha wa batho ba ba neng ba tsamaya ba bolaya basweu mo dipolaseng morago ga phutlhamo ya puso ya tlhaolele mo Aforika Borwa.

O swetse mo Pontiakeng ya gagwe a apere sutu, a sa ntse a re o ya kerekeng. A konwa ke dinokwane. Mosadimogolo ena o ne a bofelelwa mo setlhareng ka dithai.

E rile fa Motswagauteng a utlwela tiragalo e e setlhago eo, a lemoga fa e se ena fela a latlhegetsweng. A tlhaloganya le go lemoga lebaka le le dirileng gore mosadimogolo Kornei a swetse ka go rekisa polase le go tla go itulela mo toropong.

Botsiditsana jwa Gauteng bo ne bo ka lebatsa motho gore kgwedi ke ya Ferikgong. Go ne go foka phešwana e e monate. Meriri ya bona e tlhatlhaba gangwe le gape, ba e solasola ka diatla.

Letsatsi la gore Motswagauteng le Mmasepanapodi ba bolole go leba kwa bophirima jo bo kgakala, la tlhaba sentle fela jaaka a mangwe.

E rile fa go kgaoganwa, dipelo tsotlhe tsa ikela mafisa. Ya ga Motswagauteng ya ikela kwa Motsitlane. A tsena mo sejanageng a ntse a sunetsa le go busa phuti kwa Kgalagadi.

Mosadimogolo Kobbie a kgotla selailai dikgopo. Sa wela

tsela le go lalasela jaaka kwena mo metsing a madiba a matala. Moeka ena a itebile mo seiponeng. A kgakola diaparo tse dišwa tse di nkgang makgoa jaaka mosadimogolo ljelele a ne a tle a bue. A ikobakoba jaaka tshwene a sa fetse.

Kgaolo 14

Motswagauteng a kopa mosadimogolo Kobbie go tsena kwa sekolong se segolo sa Mooketsi gore a tseye sekgele sa gagwe le dipholo. Mogokgo wa sekolo seo, rre Kelatwang, a kwala lekwalo le lentle. A paka le go akgola Motswagauteng.

A ba neela nomoro ya mogala e a e filweng ke mosimane mongwe morago ga go tlatlala ga diaba tsa ga Motswagauteng wa moithui.

Moeka a itse sentle fa e le Jannie. Tsa gagwe le Jannie a di nna ka marago.

E rile fa letsatsi le phirima, ya tsenya dinko mo Foreiborogo koloi e tshweu.

Mosadimogolo o ne a setse a ikgolagantse le mmueledi wa gagwe mabapi le kgang ya go tseela Motswagauteng pasa ka sefane sa gagwe. Ya nna kgetse e potlana mo go mmueledi Martins kgotsa Ma'rteng jaaka Barolong ba mmita. Rooijan Morolong a fetoga Motswagauteng Swanepoel. Moeka le ena a ikutlwa a le motlotlo ka sefane se sešwa, gonne bammala botlhe ba a kopaneng nabo mo botshelong jwa gagwe ba fana ka difane tsa Seaforikanse.

Le dingwaga ba ile ba di fokotsa gore moeka a amogelwe kwa sekolong gonne go na le molao o o neng o pateletsa gore fa ngwana a setse a fetile dingwaga tse somerobedi, a se tlhole a amogelwa mo sekolong sa bana ba motshegare; a kwalwe mo go sa bagodi sa bosigo. Gona go ne go se ope yo a ka ba ganetsang, gonne go se na ope yo o ka reng ena o itse dingwaga tsa ga Motswagauteng tsa nnete.

E rile fa mosadimogolo Kobbie a tlile go kwadisa Motswagauteng, a fitlhela mosadi wa motho yo montsho a bidiwa Dineo Peo. Ke ena fela letlhaodi mo barutabaneng ba sekolo se segolo sa Vryburg. Bontsi e ne e le basweu.

E rile go tswa kwa sekolong se segolo sa Vryburg, a ya go mo rekela diaparo. Motswagauteng a ikutlwa a le motlotlo go ipona a apere diaparo tse di feletseng tsa sekolo.

E seng jaaka kwa Motsitlane. E ne e tle e re fa go aparwa borokgwe jo bontsho le hempe e tshweu, ena a tle a apere e pududu le borokgwe jo bosetlha.

Ka dinako dingwe o ne a ya sekolong a sa itshasa sepe, gongwe a ye a itshasitse oli e e nkgang ya motšhini o o rokang wa ga mosadimogolo Ijelele.

Moeka o ne a tsaya sebaka se seleele a itebile mo seiponeng fa a itekanya diaparo tsa sekolo.

Mosadimogolo Kobbie a duela, ba boela gae. A lala a itsene, a fela pelo gore letsatsi la gagwe la ntlha kwa sekolong se segolo sa Vryburg le tlhaba leng.

O ne a robala mo kamoreng e e kileng ya bo e le ya morwa Swanepoel yo o swetseng kwa bosole, a swela kwa nageng ya Angola. Pitere e ne e le kgomo ya lebutswa. O rile go gotsa rraagwe, a fetelela.

Diaparo tsa gagwe tsa sekolo se segolo sa Rooiberg, ke tsona tse Motswagauteng a godileng a di apara le Sontaga tota. Dinepe tsa ga Pitere di ne di kgwageditswe gotlhe fela mo mabotaneng. Rraagwe le ena o ne a thuntshiwa ke masole a puso ya nagalegae ya maloba ya Bophuthatswana, fa e ne e menolwa.

Mosadimogolo Mmasapanapodi a emisa sejanaga fa pele ga kantoro ya mogokgo, gore Motswagauteng a fologe. A tswa a thuntsha lorole go boela gae.

Motswagauteng a sala a lopaletse jaaka kota. A lebile bontle jwa tikologo le jwa sekolo se segolo sa Vryburg. A belege dibuka ka kgetsana e e kwadilweng leina la sekolo.

Dikoloi tsa basweu le bammala di ne di tsena bongwe ka bongwe di folosa bana.

Fa matsenong a legora go tlhomilwe phephenene ya boroto e go kwadilweng leina la sekolo mo go yona. Mokwalo wa teng o tshwana le o o mo diaparong tsa gagwe. Moeka a tšhwemogelwa ke setshego. A khinkhinyega a le esi.

A retologa ka iketlo go boga bontle jwa tshimo ya tshwene le ditšhese tse dintle tse di monko monate.

Morutabana Peo le ena a eme fa pele ga matloborutelo. A arametse letsatsi le go itewa ke phešwana e e monate ya mo mosong. A boa a lebile Motswagauteng ka leitlho le lentšhotšho.

E rile fa tshipi e lela, bana ba simolola go tla ba ipeditse ka motsobane go tswa ntlheng tsotlhe. Ba kgobokanela fa pele ga fa morutabana Dineo Peo a emeng gona. Ba simolola go ema mekoloko.

Barutabana ba bangwe le bona ba tswa mo kantorong e e bapileng le ya mogokgo go thusa morutabana Peo go emisa bana ka mekoloko, le go ba rulaganya go ya ka mephato.

Motswagauteng a ema mo mokolokong wa mophato wa borobong. Ga tswa monna yo o katogileng monyo mo kantorong ya mogokgo. Bana botlhe ba sisibala fa ba mmona. A apere sutu e tala, hempe e tshweu le setlhako se sentsho. Moriri o pomilwe bontle thata.

Monna yo moleele a amogela barutwana botlhe le go ikitsise barutwana botlhe ba bašwa. A ba tlhalosetsa fa e le ena mogokgo, leina a re ke ena Robson. Sejatlhapi sa gagwe se tswa ka dinko ke a go bolelela.

A kopa morutabana Peo go rapela. Ya nna gona go iwang ka magoro.

E rile fa Motswagauteng a feta fa mosimaneng yo o yang go tsena nae mo phaposing e le nngwe, mosimane wa teng a mo kgoromeletsa mo go Sarkie. Ba wa ba sala ba tlhatlagane. Mesesenyana ya ga Sarkie ya ya kwa tlhogong. A sala ka pitimaotwana fela kwa tlase.

Ditsala tsa mosimane yo o kgoromeditse Motswagauteng tsa gana go bona tiragalo eo. Ba nesetsa Motswagauteng sefako sa mabole.

Mpuru a farelwa. Setlhophla sa basimane ba bantsho sa tla se galefile. Ga jewa lebole go utlwala.

“Koot! Teu! Tlang kwano basimame ke lona, ntshaleng morago.”

A bua jalo a leba kwa kantorong ya gagwe morwa Robson. A kgongwa ke diaparo tse a di apereng fela.

Koot a kgalema mathaka a gagwe; Teu le ena a kgalemela ba gaabo. Bobedi jo jwa tlhomagana jwa latela mogokgo.

Morutabana Peo ena a tshwaragana le namane e tona ya tiro ya go gomotsa Sarkie.

Sarkie wa teng a ikgopola le go tswa ka legora la sekolo. Motswagauteng le ena e rile go supologa a lebala le go ka itlhotlhora lerole. A feta a akga mekola a gopotse kwa gaabo. Batho ba ba fetang fa sekolong le bona ke fa ba eme matlopetlope, go bogetswe baesekopo ya mahala.

Mosadimogolo Mmasepanapodi a fologa sejanaga a tshwere mosimane wa gagwe ka seatla. Motswagauteng a kgamathetse madi mo diaparong tsa sekolo. A fitlhela kantoro ya mogokgo e tswetswe. A nna setilo se se fa mojako. Moeka ena a tsena mo ntlwaneng ya bangwaketse go fatlha magotlho.

E rile mosadimogolo a sa ntse a hupetswe, ga tsena Sarkie le rraagwe. Rraagwe a apere bosetlha gotlhe. A rwele ditlhako tse dikhunou le futshe e tshetlha e e nang le lebanta la nkwe le le tlhometsweng lefofa la phikoko. A tshotse raboloro. A tsikinya lebati la mogokgo. A fitlhela le lotletswe. Ya nna gona a dumedisang Mmasepanapodi ka segaabo.

“Ke tllile go netefatsa gore matlakala a otlhe a boela kwa Huhudi. Go kgaoganwe fela jaaka re godile go kgaoganwe.”

Mosadimogolo a mo leba ditsebe tse ditshetlha tse fela.

Mogokgo Robson a tlhaga a tlhomagane le morutabana Peo, ba tswa kwa diphaposing. Ba tswa go leka go kgalemela bana gore ba se tsoge ba lekile go dira se se diregileng. Rraagwe Sarkie a se ka a tlhola a botsa. A itaya morutabana Peo ka legofi.

“Tsayang bana ba lona lo boele lokeišeneng.”

Mosadi wa batho a petla ditlhako. E rile fa a tsoga a tabogela letlapa. A fitlhela senatla sele sa monna se mo supile ka raboloro.

Yo mongwe a nnela go re, “O mpeletsang? . . . Ke go dirile eng?” Yo mongwe a nnela gore, “Ngwana wa gago o beleditseng Sarkie wa me? . . . O mmeleditse eng?”

Mogokgo a ba tsena ka bogare le go kopa rraagwe Sarkie go tsena mo kantorong. Monna wa Moaforikanere a gana nnang ya banyana.

Fa Motswagauteng a tswa kwa seemelong, a kopana le rraagwe Sarkie a tsubula morwadie le go tsena mo koloing.

Bana botlhe ba ba mo diphaposing ba ema ka dinao go bogela koloi ya teng fa e tswa ka lebelo le le tseisang manya.

Mogokgo a kopa Mmasepanapodi go boela gae le go mo laletsa go tsoga a tla tshekong. Mosadimogolo a pega Motswagauteng ba leba kwa botlhatlhobelong jwa ga ngaka Hosana.

Ngaka Hosana a fitlha a mo tlhatlhoba le go mo fa dipilisi tsa matsadi le ditlhabi. Mosadimogolo a kopa le lekwalo le le bontshang dikgobalo gore a kgone go ya go tlhatlhela kgetse kwa maphodiseng.

E rile fa ba feta kwa sekolong ba bona barutwana ba bantsho, ba mmala le Maindia ba tshwere kopano mo mabaleng a sekolo a metshameko. Dipina tsa kgololosego di ile magoletsa. Teu a ba eteletse pele.

Kgaolo 15

E rile ka ura ya bosupa mo mosong wa letsatsi le le latelang, Mogokgo Robson a fitlhela Motswagauteng le mosadimogolo ba setse ba sa bolo go kokomala fa pele ga kantoro ya gagwe. Mosadimogolo a bofile tuku Seindia, go tlhagile matlho fela. Motswagauteng ena a feletse ka moaparo wa sekolo, e bile a bofile thai.

A fitlha a ba dumedisa, a lotlolola le go tsena mo kantorong. Maloko a lekgotla la sekolo ba simolola go tsena bongwe ka bongwe. Botlhe ba tsena mo kantorong ntle le go dumedisa Motswagauteng le Mmasapanapodi.

E rile mole, Koot le ena a goroga a na le batsadi ba gagwe. Le bona ba tsena mo kantorong ya mogokgo.

Motho wa bofelo go goroga ya nna rraagwe Sarkie. Go bontsha fa a sa tla le morwadie.

E rile morago ga diura tse pedi kgang e kgatlampana mo kantorong, mogokgo a tswela kwa ntle go bitsa Mmasapanapodi. Motswagauteng a tlogelwa kwa ntle.

Motswagauteng a sala a ntse a sidila lerama le leitlho tse di rurugileng. A bona mogokgo a bula kantoro le go mo gwetlha ka seatla gore le ena a tsene.

Modulasetilo a bofilela Motswagauteng leina la gagwe. "Ke nna Gert van Wyk, modulasetilo wa lekgotla la sekolo."

A bua jalo ka Seaforikanse le go itsise Motswagauteng maloko a mangwe a lekgotla le botlhe ba ba mo kantorong.

Modulasetilo a simolola go buisetsa Motswagauteng katlholo.

“Lekgotla le le go bona molato monna Motswagauteng Swanepoel. Molato wa ntlha o itigetse mo go Sarkie Pretorius le go mo phopholetsa matsele mo ponong ya bana botlhe ba sekolo se. Molato wa bobedi, o digile seriti sa sekolo se, ka go tshwarisa Koot Labuschagne. E tla nna lekgetlo la ntlha leina la sekolo se le gogwagogwa kwa kgotlatshekelo. Molato wa bofelo o ne wa tlhasela Koot Labuschagne fa a leka go go kgalemela. Ka go rialo, lekgotla le le go kobile mo sekolong se. O ka ya go tsena kwa le-keišeneng kgotsa kwa motseng wa bammala, go na le dikolo tse di go tshwanetseng gona. Ke a leboga.”

Mmasepanapodi a phamola Motswagauteng ka seatla, a ema fa gare ga kgoro. A ba bolelela fa Motswagauteng a tla tsena sekolo mo sekolong sa bona, ba rata kgotsa ba sa rate.

Mogokgo ena o ne a swetswe ke digwete. A tsentse tlhogo jaaka o ka re ke moeng. Ka a bone dipholo tsa mosimane tsa kwa a tswang. Mosadimogolo a kgotla koloi e tshweu ba leba kwa kantorong ya lefapha la thuto ya sedika.

Bašwa ba bantsho ba lala ba tshubile ntlo ya ga morutabana Dineo Peo kwa Huhudi go bontsha tšhakgalo.

E rile fa Motswagauteng le Mmasepanapodi ba tswa kwa kantorong ya sedika ba leba kwa go mmueledi Martins, ba ya go mo kopa go ya go emela Motswagauteng kwa kgotlatshekelo, kgatlhanong le Koot Labuschagne le lekgotla la sekolo.

Teu o ne a ba tshwara ka mogala wa gagwe go utlwa gore ba gata dikgato dife le go ba itsise fa baithuti ba bantsho ba ba ema nokeng. A sa utlwe se se mo pelong ya ga Motswagauteng. Letlhakore le lengwe la pelo ya gagwe le ne le le lentsho. E bile le le mo ntweng. Le lengwe le le lesweu, e bile le sa rate go nna karolo ya ntwana fela jaaka a sa rate go nna karolo ya ntwana e malomaagwe a neng a e bolotsa kgatlhanong le ena kwa Motsitlane.

Moeka a tlhoafalela sekolo se sentle se a se ratileng, gape a

tlhoafalela thuto. A tshaba go inaya naga gonne a tshaba gore mosadimogolo Kobbie a ka bolawa ke pelo, a tloga a mo pokela. Motswagauteng a ikutlwa o kare ke kgomo e phatshwana, e e ntshang mašwi a a se nang selabe. E e ithatang e ntse jaaka e ntse.

Teu a ba tshwara gape ka mogala go ba itsise fa Koot a ntse a le mo beiling ya mahala. A le ka fa tlase ga tlhokomelo ya batsadi. Kgang e, le yona mosadimogolo a e neela Martins.

E rile mo mosong wa letsatsi la tsheko, ba makala fa go tsena sejanaga sa nomorokwadiso ya Gauteng. Ga fologa banna ba babedi ba ba katogileng monyo go utlwala. Ba rwele diborele tse dintsho. Ba batla Motswagauteng ka Rooijan Morolong.

Tsela ya tsena mo sekgweng. Motswagauteng le mosadimogolo ba tsenwa ke tsebetsebe.

Banna ba baleele ba Gauteng ba kopa mosadimogolo go golola Motswagauteng gore ba ye go mmotsa dipotso kwa seteišeneng sa maphodisa sa Foreiborogo.

Fa a sena go dumela, a atla Motswagauteng le go mo tshepisa fa a tla ba sala morago ka koloi. Yo mongwe a kopa moeka go tsholetsa diatla le go retologela kwa lebotaneng. A tlhola gore a ga a tshola sepe se se kotsi. A mo tsenya dihakaboi.

E rile fa ba tsena le ena mo sejanageng sa bona, sa tloga ka lebelo le le kwa godimo thata.

Mosadimogolo a sala a sokola go bula ntlo ya sejanaga le go se ntsha mo teng.

Motswagauteng a makadiwa ke go bona sejanaga se tsubalala le tsela e ba tlileng ka yona go tswa Gauteng. A iteba mo seiponeng sa koloi, a bona ngwana wa Modimo yo o se nang molato. Sejanaga sa tswelela go ja naga ka ena.

Kgaolo 16

E rile fa ba tsena kwa Rodipoto, Motswagauteng a bontshiwa keetane e a sa e itseng le pelwana ya keetane ya mokgabo e a e filweng ke mosadi kwa polaseng ya ga Mokwepa.

Moeka a simolola go segwa ke mala a masesane. A ba bolelela fa a itse pelwana; keetane a simolola go e bona. Banna ba baleele ba lebana mo matlhong.

Yo mongwe a ntsha setshwantsho sa ga Mokwepa. Motswagauteng a bua se a se itseng ka Mokwepa le fa a sa itse kwa Mokwepa a neng a mmolokile gona. A ba bolelela tsotlhe tse di mo diragaletseng kwa polaseng ya ga Mokwepa.

E rile fa ba tlosa sentshwantsho sa ga Mokwepa, ba ntsha sa mosadi yo a mo thusitseng go tshaba kwa polaseng le go mo fa keetane e e nang le pelwana.

A ba bolelela fa e le ena mosadi yo o mo thusitseng go tshaba kwa polaseng ya ga Mokwepa. Ba lebana gape mo matlhong. Ba ntsha setshwantsho sa monna yo o tshwanang le mosimane Janie.

“Yo ga ke mo itse, fela o tshwana le Janie.”

E rile fa a rialo, yo mongwe a tima setsayamafoko se ba neng ba se fitlhile fa ba ntse ba mo tlhotlhomisa.

Motswagauteng a wela mafatla fa ba mo itsise fa Mokwepa le lekoko la gagwe ba tshwerwe. A utlwisiwa botlhoko ke mosadi yo o pelo namagadi yole.

“Fela ga ke tshepe gore mosadi yole o molato.”

“Mosadi yole o molato, fela wena o nnile molemo mo go wena gonne e le motsadi wa gago.”

Ga sala go le gonnye fela gore pelo ya ga Motswagauteng e eme. A thubega ka selelo jaaka mosadimogolo Ijelele a mo rutile.

E rile fa a sena a thuba pelo, ba mo fa tšhono ya go itshwaraganya le mosadimogolo Kobbie ka mogala.

Mosadimogolo a wela makgwafo. A itsise moeka fa kgetse e buseditswe kwa morago. A kopa gore moeka a fe maphodisa mogala gore a bue le bona.

Potso ya ntlha a batla go itse gore ba busa leng ngwana wa gagwe. Monna wa molao a bua fa go tla tsaya sebaka, ka go sa ntse go dirwa dipatlisiso tse dingwe go netefatsa fa lekoko la ga Mokwepa le leletswe ke ditshipi lotlhe.

Mosadimogolo a ba kopa gore ba mo tlhokomelele mosimane wa gagwe. A ba tshepisa fa a tla lwela gore a boele sekolong. Motswagauteng a ba itsise fa go le lephodisa kwa Foreiborogo le a le boneng kwa polaseng ya ga Mokwepa.

Puso ya sireletsa Motswagauteng jaaka mongwe wa dipaki tse dikgolo tsa yona, go fitlha lekoko la ga Mokwepa le tshwarwa lotlhe.

Motswagauteng a itumelela go bona Kornei a le teng ka bogolwane, mo letsatsing la tsheko, a na le mosadimogolo Mmasepanapodi. A lemoga fa ngwana wa ga mmaago e le mosidi wa pitsa, le fa tota e le nnete lesika le sa kgaoge jaaka Ijelele a mo rutile.

E rile fa Gokatweng a tsena mo lebokosong la bopaki go kopa Modimo gore o mo thuse a bue nnete, Motswagauteng a itumelela go itse mosadi yo o mo tlišitseng mo lefatsheng le le ka kwano. Gokatweng o ne a araba dipotso tsotlhe a lebagane le morwae. Le go bonya a sa bonye.

Motswagauteng a ithiba matlho fa Gokatweng a simolola go bolelela lekgotla fa a ne a ratana le mongwagwe, go fitlha

a ima ngwana wa mosimane. A bua fa e rile fa a fetsa go tshola ngwana kwa bookelong a ne a tsaya ngwana yoo, a ya go mo neela monna mongwe wa kwa Motsitlane gore a fitlhe a mo neele mosadimogolo Ijelele, gonne ena a ya go tsenela karo e e masisi thata. Fa a tsena kwa a neng a dira gona, a fitlha a raya mongwagwe a re o fetetswe ka ba ne ba sa itse dikgwedi tsa gagwe.

Motšhotšhisi a mmotsa leina la mongwagwe. A mmolelela fa e ne e le Jankie Smook lefatlha la ga Jan Smook.

E rile fa a rialo, ga utlwala go bokolela ga monna kwa morago. Kgotla yotlhe ya retologa. Ya nna gona Motswagauteng a bonang fa Janie a le teng.

Janie o ne a dutse mo diropeng tsa monna yo o gwetlhang yoo. E rile fa motšhotšhisi a botsa Gokatweng gore a o itse monna yo o bokolelang, a dumela fa a mo itse le fa leina la gagwe e le Jan Smook mogolowe Jankie Smook. A tlhalosa fa Jan le Jankie ba le mawelana.

“A o ka bolelela lekgotla le gore ke eng fa o ne o tshaba go boela kwa o neng o dira gona le ngwana wa gago?”

Potso e, a e araba ka go re o ne a tshaba go tlisa tlhakatlhakano mo botshelong jwa ga Jankie le mosadi wa gagwe, gonne ena le Jankie ba ne ba ratana mo sephiring.

A simolola go putsa keledi. A bolelela lekgotla fa Jankie e le ena a simolotseng ka go mo kopa go tla go mo sidila ka gale fa mosadi wa gagwe a se teng. Go tswa foo ba tlhakanele lepai mmogo. E re fa ba fetsa a fiwe magegeba.

Gape a bolelela lekgotla fa ngwana wa gagwe a ne a tshwana le rraagwe po! Ka jalo mosadi wa ga Jankie a ne a tla bolawa ke pelo ka a ne a tshwenngwa ke pelo go le gale.

Motswagauteng a ema ka dinao le go lebaganya dithaka tsa matlho le Janie le rraagwe. Fa a leba Janie, a bona setshwantsho sa ga Jan. A iteba, a bona setshwantsho sa ga Jan.

A busetsa seipone sa gagwe mo kgetsaneng ya borokgwe. A tlhatlogela kwa go Janie le rraagwe.

Moatlhodi a diga diborele go bogela Motswagauteng kwa godimo ga digalase. A ntsha sakatuku go thiba keledi e e neng e leka go keketla le lerama.

“Tidimalo mo kgotla!”

E rile fa lentswe le rialo, ya nna gona tsheko e tswelelang. Motswagauteng a tlamparelana le Janie. Jan a ba elame jaaka o ka re diatla tsa gagwe ke diphuka.

Gokatweng a tswelela ka go bolelela lekgotla fa a ne a boloka botshelo jwa ga Motswagauteng kwa polaseng ya ga Mokwepa gonne a lemogile matshwao a tsalo mo mmeleng wa mosimane. E bile le ena mosimane a tshwana le rraagwe.

“A o ka bolelela lekgotla le gore Jankie Smook o feletse kae?” Gokatweng a didimala sebakanyana, a ribegile sefatlhego. A bua fa a ne a raelwa ke lekau la gagwe, Mokwepa le ka gale a neng a kopanela le lona mo sephiring, ka Jankie a ne a boulela. E bile a sa rate go bona monna wa motho yo montsho mo ga gagwe. A re, ena le Mokwepa ba patilwe ke banna ba ga Mokwepa, ba ne ba gapa Jankie ka dikgoka. Ba mmolaya le go rekisa mmele wa gagwe kwa mosading wa sankoma kwa Soweto. A tshepisa fa e bile a ka supa mosadi yoo fa gare ga boidiidi.

Mosadimogolo Kobbie le mogolowe Kornei le bona ba ikatametsa fa go Jan Smook le basimane ba babedi ba ba tshwanang.

Gokatweng a dumela fa a na le seabe mo go bolaweng ke pelo ga mosadi wa ga Jankie morago ga go nyelela ga monna wa gagwe. A ikopela maitshwarelo mo go botlhe ba lesika le ditsala tsa lelapa la ga moswi Jankie Smook. A sitlhama mo bokosong ya bopaki. Moatlhodi a laela gore tsheko e emisiwe diura di ka nna tharo gore Gokatweng a itharabologelwe.

E rile fa Motswagauteng le lekoko la gagwe ba tswa ka mojako wa kgotlatshekelo, babegadikgang ba ba mokanela jaaka dintsi di utlwile seutwana.

Jan Smook a leboga morwae le Motswagauteng mabapi le go mo thusa go thusa maphodisa a Scorpions go rutlolola sentlhaga sa ga Mokwepa sa bonokwane.

Mokwepa o ne a tlhokafetse mo thuntshanong ya maphodisa le banna ba gagwe. Gokatweng ke ena fela yo o neng a ineela le go nna paki ya mmuso.

Kwa bofelong jwa tsheko, a atlholelwa botshelo jwa gagwe jotlhe kwa kgolegelong.

Motswagauteng a bontsha fa ngwana e se oorra ka-otla; e le oorra ka-tsala. A lelela mmaagwe jaaka lekuru le lelela lekutshwana mo diatleng tsa mosimane.

Jan Smook a tshepisa Mmasepanapodi kemonokeng mo go ruteng Motswagauteng le go ba thusa ka go duela mmueledi Martins. Malapa a mabedi a a tshwaragana le go dirisana.

Kgaolo 17

E rile fa koloi e tshweu ya ga Mmasepanapodi e itelekela ka motse wa Foreiborogo, Motswagauteng a retolola seipone se se fa gare ga gagwe le Mmasepanapodi. A nna sebaka se seleele a itebile. A leba mosadimogolo ka go mo utswa. A leba motse wa Huhudi o kotame mo thotaneng. A leba motse wa bammala wa Blekiesdorp ka fa mojeng. A lemoga fa batho ba tshwana, ba farologanngwa fela ke mmala le go kgaoganngwa ka mafelo. A lemoga fa batho ba Foreiborogo ba sa itsane. Bantsho ba bona basweu jaaka bagateledi ba ba bogagapa. Basweu fa ba bona bantsho, ba bona makgoba le magodu fela. A ntsha pene ya gagwe a kwalakwala mo pampitshaneng.

E rile fa ba tla ba lebile dikantoro tsa lefapha la thuto tsa sedika, ga utlwala melodi le dipina tsa kgololosego. Teu a eteletsepele mogwanto wa go isa dingongorego. Dikoloi tsa maphodisa le tsona ke fa di tsamaya ka iketlo fa morago ga bona. Ba eme malalaalaotswe, ditlhobolo le diraboloro di tlhatletswe marumo.

Motswagauteng a tlhajwa ke kgala go fologa go bina toitoi le ena, gonne go se na ngwana ope yo o tshwanang nae ka mmala le ka moriri mo mogwantong. A iteba gape mo seiponeng. A leba Mmasepanapodi gape. Keledi ya thepologla le lerama.

Bontsi jwa bana ba basweu bo ne bo sa ya sekolong, ba eme ka dipota fa ba bangwe ba okometse ka matlhabaphemo.

Mosadimogolo Mmasepanapodi a ba sala morago ka ike-

tlo. Moeka a ntsha diborele tsa gagwe tse dintsho a di rwala. A sala a tshwana le banna ba Scorpion ba a ileng le bona Gauteng jale.

E rile fa mokoloko o goroga kwa dikantorong tsa sedika. Teu a fitlha a dumedisa motlhatlhoobi wa sedika le go simolola go buisa lekwalo la dingongorego. A feleletsa ka gore karabo e tle pele malatsi a mararo a feta. Mokoloko wa tlhabeletsa dipina wa itsaya motlhala.

Go ganne fela fa ba lebagana le sekolo se segolo sa Vryburg. Banna ba basweu ba ne ba apere diaparo tse ditshetlha ba rapaletse mo malomong le ka fa tlase ga ditlhare jaaka masole. Bana ba ba mo mogwantong ba senya ka go ba kolopa ka matlapa. E ne ya nna gona fa ba tshetse noga mmu.

Thupa ya simolola go lelela boatleng. Kubu ya lelela boatleng. Bana ba phatlalala le motse wa Foreiborogo. Ditlhako le mabokisi a ba neng ba kwadile dingongorego mo go tsona tsa sala di aname. Banna ba basweu ba itaya thu-pakgaoga.

Melaetsa e e kwadilweng mo mabokosaneng e ne e utlwala le fa go ne go na le e e rumolanang jaaka:

“Re lapila ke maburu.”

“Tswang mo lefatsheng la rona.”

Maphodisa a tla a betsegile. Ba latlhela gase ya dikeledi le go simolola go tshwara basweu ba ba tagilweng ke mosi wa yona. Motswagauteng a se ka a tlhole a itse gore tota ena o wela ka fa letlhakoreng lefe.

Bana ba bangwe ba basweu ba ne ba le kwa sekolong, le bona ba tshwere dipolakate. Ba ikopela tshireletsego mo pusong. Ba bua fa ba batla thuto; e seng ntwaga ka e sa age motse.

Motswagauteng a ipolelela gore batho botlhe ba a tsenwa, go farologana seelo sa botsenwa jwa bona fela.

Banna ba diaparo tse ditshetlha ba ne ba bua fa ba sire-

letsa bana ba bona. Ba bantsho ba se teng go sireletsa bana ba bona. Motswagauteng a kopa mosadimogolo Kobbie go emisa sejanaga. A se ka a tlhola a re ka moso Mmasepanapodi, a tshwara maremo. Ya dumela le yona koloi e tshweu. Ya ema ya re tsi. Moeka a fologa le go kopa maphodisa gore bogolo ba tshware ena, gonne e le ena a tlisitseng mmudubudu mo Foreiborogo. Banna ba ga goromente ba kga-pela kopo ya gagwe kwa.

Rraagwe Sarkie le ena a lelelwa ke ditshipi. Teu le ena a tlhatlhelwa gonne mogwanto wa gagwe o tlodile melelwane e ba neng ba e beetswe.

Mosi wa gase ya dikeledi le ona o ne o thibile o kare mouwane. Mosadimogolo a simolola go balelwa le go ethimola. Motswagauteng a bona fa botoka e le go isa mosadimogolo gae. A itatlhela mo sejanageng.

A fitlhela mosadimogolo Kobbie a tsorotla dikeledi. A apola sekipanyana se a se apereng. A se kolobetsa ka metsi a sejanaga a a beetsweng go tlhatswa ga fensetere e kgolo ya kwa pele. A se fa mosadimogolo gore a se beye mo dinkong. Dinko tsa bona ke fa di pumpunyega metsi. Matlho a le botlhoko e bile a tswa dikeledi.

Bontsi jwa bašwa jwa tshabela kwa Huhudi, bogolo thata baetleetsi ba mogwanto, ka bontsi jwa bona e ne e se baithuti ba mo sekolong se segolo sa Vryburg. Bontsi jwa bona e ne e le ba dikolo tsa kwa lekeišene. Go ne go setse setlhotshwana sa ga Teu fela, e bile ba opela pina e e reng, "Noma si ya fa, si fa sithi halo khomreiti."

Motswagauteng a mekamekana le mosadimogolo go fitlha a bona le go netefatsa fa a tlhapogetswe. A gopola letsatsi le nkokoagwe Ijelele a tlhokafetseng ka lona.

Mmasepanapodi a bontsha fa a se wa letsopa le la segompieno. A kgotla sejanaga sa gagwe ba wela tsela.

Kgaolo 18

Motswagauteng a lala a sa bona boroko. A tsaya kwa a lesa kwa. O ne a eletsa go ya go bua le balatedi ba ga Teu kwa lekeišene. E bile a rata go ka bua le balatedi ba ga Koot, bogolo thata batsadi ba bana ba basweu. Seipone sa mo supetsa mosimane yo mosetlha; bosetlha jo bo sa lekanang gore a ka nna le gona go bitsa balatedi ba ga Koot.

Leleme la ga mmaagwe le a le buang, a fitlhela e se lona le le ka dirang gore balatedi ba ga Teu ba mo sekegele tsebe.

E rile fa a gopola Kabo le molemo o a kileng a mo direla ona, a ipona fela a fologa kwa kgorwaneng e e kgaoganyang toropo le lekeišene.

A pampanyega jaaka setsenwa. A tsamaya ka tsela e tekisi e neng e tsamaya ka yona fa a ne a goroga mo Huhudi lekgetlo la ntlha.

E rile fa a tsena kwa gaabo Kabo a fitlhela diphetogo. Go tshetswe boalo le motheo wa ntlo ya dikamore tse nne. Mekhukhu le yona e oketsegile mo jarateng. Go na le e meraro e a sa e itseng.

Ditena tsa samente le tsona di tlhatlagantswe kwa sekhutlwaneng. A leba kwa letlotleng le a tlogetseng tsala ya gagwe e robala mo go lona. A fitlha a ema sebakanyana pele a baya lebati la teng le le makgasa monwana.

A boa gape a kokota. A utlwa go lela mathale a materase, a simolola go tshegatshega a le esi.

Motho a apaapa mokgwaro, mme a tshuba. Ga nna tidi-malo ya nakwana.

“O mang?”

Motswagauteng a boela kwa morago dikgato di ka nna pedi fa a utlwa lentswe la monna le a sa le tlwaelang. Letswalo la re garo! Lebati la tsikinyega berebere.

“Kana ke rile o mang, a o motho?”

“Ee, ke motho.”

E rile fa a rialo, lebati la bulega ka iketlo. A ipatika ka lebotana gore lesedi le se ka la mo fatlha. A ribega sefatlhego. Ga tswa lekau fela le le lekanang le ena, le apere borokgwe jo bokhutsane. Kwa godimo le sa apara sepe.

“O mang, a nka go thusa?”

Motswagauteng a se ka a itse gore tota a simolole ka go araba potso efe pele.

“Ke nna Motswagauteng, ke batla Kabo.”

E rile fa ba kopanya matlho. Motswagauteng a iphitlhela a eme fa pele ga mongwe wa basimane ba ba kileng ba mo teketa ka nako e a neng a thusa mosadimogolo Mmasepanapodi gore a se ka a tseelwa madi.

A makadiwa ke gore Rankanasele o bewa ke eng mo gaabo Kabo. Kana Rankanasele e ne e le moeteledipele wa basimane ba ba kgorometsang dikolotsana ba ba neng ba dipisa Kabo le go mo itsa go pegela batho dithoto.

“Tsena monna, Motswagauteng.”

Moeka a tsena fela a ntse a belaela. A keleka ntlo mo teng ka matlho. A bona setshwantsho sa ga Kabo mo leboteng.

E rile fa a retologa, a kopana le Rankanasele a swapola selepe ka fa tlase ga bolao. A se ka a tlhola a re o emela go tlhalosediswa tiro ya selepe. A tswa mo ntlong a katakata ka sammamorago.

Rankanasele a letsa phala. “Lejelathoko!”

E rile go rialo, mekhukhu ya bulegela gongwe yotlhe. Moeka a lemoga fa gaabo e le nageng. A kopa thuso mo mangoleng.

Rankanasele a mo sala morago a ntse a letsa phala. O ne a

kolopiwa ka sengwe le sengwe, le ka dipitsana tsa bosigo tota.

E rile fa a feta dikantoro tsa meepo, sejanaga sa maphodisa sa tlhaga kwa pele. A ema mo gare ga tsela jaaka rapharakano wa seelele go kopa thuso.

E rile fa koloi e sena go ema, Rankanasele le segongwana sa gagwe ba nyelela jaaka mouwane.

Maphodisa a tsamaya le ena go ya go utlwa gore tota matsapa di a tsere kae fa Rankanasele a tla bolaisa Motswagauteng ka baagi ba Huhudi.

E rile fa sejanaga sa molao se tsena, mongwe le mongwe a tshabela mo mokhukhung wa gagwe.

Baagi ba ba emeng kwa mmileng ke fa ba goeletsa maphodisa, ba a bolelela fa Motswagauteng e le nta ya selo-melakobong. Ba bangwe ba re o loma a fodisa. Ba bangwe ba re ba mmone mo koloing le mosadi wa motho yo mosweu motshegare kwa mogwantong. Ba bangwe ba re o itirile thorenyane, fa bangwe ba bua fa a tshwana le mmamanthane.

Motswagauteng a kopa maphodisa go mo isa gae. A gana go bula kgetse ya maiteko a polao kgatlhanong le Rankanasele.

A itumelela go utlwa fa Kabo a ile sekolong kwa Mafikeng. A kgonne go gaisa baithuti botlhe mo porofenseng mo ditlathlobong tsa materiki.

A lemoga fa Modimo a phala baloi. E ne e le ga ntlha mo botshelong jwa gagwe a utlwa go twe mongwe yo o mo itseng o kwa yunibesithing. A fela pelo gore dingwaga tse pedi di fela leng gore le ena a ipone a le kwa teng le ena.

E rile fa maphodisa a sena go mo folosa fa lapeng, a ema sebaka ka kwa ntle a tshaba go tsena ka gonne lebone le tshubilwe mo kamoreng ya ga mosadimogolo.

A iphaphatha ka lebotana la ntlo. A fitlha a okomela ka letlhabaphefo. A fitlhela mosadimogolo a rapela. Motswagauteng a ema a mo reetsa ka tlhoafalo. A mo utlwa a kopa

Modimo gore a thuse go fedisa tsheko e ba yang kwa go yona gona mo letsatsing le le tla tlhabang. A kopa gore le Motswagauteng a tswe mo mekgweng ya go tsamaya bosigo le go lala a tlisiwa ka dikoloi.

Motswagauteng a swaba jaaka lelomo le le kgetlilweng selemo fa le utlwa mogote wa letsatsi.

E rile fa a bula lebati, mosadimogolo Kobbie a mmita. Moeka a ya kwa go ena a goga sefatlhego.

Mosadimogolo a fitlha a mo omanyetsa go tsamaya bosigo gone bosigo go tsamaya dipoko, baloi le dinokwane fela.

Motswagauteng a kopa maitshwarelo le go bolelela mosadimogolo Mmasepanapodi tsa kwa a tswang. A ya mo metsing a tlhapa, a baka.

Mosadimogolo a mo kopa gore ba rapele mmogo pele ba boela kwa dikobong.

Kgaolo 19

E rile fa dikoko di fologa mo ditlhareng le dinonyane di simolola go letsa melodi e e farologaneng, Motswagauteng a raga dikobo. A fitlha a nna mo setilong sa tshipi mo maribelong.

A bona monnanyana wa baesekele a ema fa hekeng. A ntsha lebotlolo la mašwi a le tlhoma fa fatshe. A mo tshwantsha. E rile go atamela mo go ena, a lemoga fa e le Mokoko. Mo pelong a ipotsa gore mabitla a epiwa ke mang kwa Motsitlane fa Mokoko a tlile makgoweng.

“Dumela Mokoko nkgonne.”

Mokoko a makala fa a utlwa leina la kwa gae.

“E le gore o mang wena o nkitseng ka leina la kolobetso?”

A bua jalo a paraletse fa godimo ga baesekele. A rwele ditlhako tse di makgasa.

“A ke bona sepoko banna, mogalammakapa! Rooijan, a motho yo ke wena monna?”

Kgang ya bona ya ya magoletsa, e bile Mokoko a lebetse fa a le mo tirong. A bolelela Motswagauteng fa go nnile leuba kwa Motsitlane. Leruo le sule, le batho ba sule.

“O kae dimo yo go tweng ke malome yole?”

Mokoko a tsenya tlhogo le go sulafalelwa.

“Mosala o ipolaile monna Motswagauteng.”

“Malome Mosala o ipolaile?”

“Go ntse jalo Morolong.”

E rile fa a tsenya tlhogo, dikeledi tsa simolola go rothela mo mmung jaaka pula ya kgogolammoko kwa sekakeng.

“E le gore malome o ipolaetse eng?”

“O ne a jewa ke mogare wa sephamola se se phamolang ditšhaba.”

“HIV?”

“Go ntse jalo mosimane wa gaetsho. O re tlogetse motlapa wa malomaago. O ne a leka go rekisa dikgomo gore a ikalafise, fela ga pala ka maano go sita a loso.”

“Malome Mosala o nnile legatlapa, a nna bogagapa, a swa jaaka legatlapa. Le sepoko sa gagwe ga ke se tshabe.”

Ya nna gona Mokoko a gopolang motlhang Teko le Moleko ba neng ba tshosa Motswagauteng le Pule ba itirile dipoko.

Basimane bao ga ba na ditsebe ba ntse ba ebela ka tsona. Teko ga twe o ne a sikere Moleko mo magetleng, a apere jase ya ga Mokoko e ntsho le go goga motsoko. Gore Pule le Motswagauteng ba itheye gore ba bone sepoko.

“A re kgaogane monna Rooijan, mongwago ke yo o etla. O mpatlele tiro e e botoka, letogonyana le ga le nkgotsofatse.”

Mokoko a buisiwa jalo ke go bona mosadimogolo a tla a kukutha ka mesese ya bosigo.

E rile ba sa ile lolololo mogala wa lela kwa ntlong. Ba tlhomagana ba tsena mo ntlong.

Moeka a fetela kwa kamoreng ya gagwe. A fitlha a iteba mo seiponeng. A leboga lekawana le a le bonang mo go sona.

Mosadimogolo a kokota. Fa moeka a bula, a goga mowa kgakala motho wa maloba.

“Molato ke eng jaanong nkoko?”

Mmasepanapodi a bolelela moeka tsa mogala. O ne o tswa kwa go tona ya lefapha la thuto. A kopa gore Motswagauteng a nne teng kwa sekolong ka ura ya lesome, gonne a etela sekolo seo go tla go leka go fedisa maragaraga le go se feela matlakala, pele ga tsheko.

E rile fa ba bapa le lebotana, Martins le ena a rata kakanyo ya tona. Mongwe le mongwe a simolola go ithulaganya.

Ura ya lesome mo godimo ga tlhogo ke fa boraro jo bo goroga kwa sekolong. Dijanaga tsa puso di bopile ka fa tlase ga ditlhare. Masole le maphodisa ba eme setšaro.

Ba amogetswe ke mogokgo, tona le lekoko la gagwe. Ba na le morwa Koot wa lephantiti. A patilwe ke mmueledi wa gagwe le rraagwe. Le komiti ya sekolo.

E rile fa kgang e fela, tona a phatlalatsa komiti ya sekolo e e neng e le ya batsadi ba basweu fela. A kopa gore mogokgo a bitse batsadi gore ba tle go tlhophahlela komiti ya temokerasi.

Motswagauteng le ena a kopa Koot gore ba tshwarane ka diatla, jaaka bokamoso le bana ba Aforika Borwa.

Koot a dumela le go kopa maitshwarelo mo go Motswagauteng le mo setšhabeng.

Motswagauteng le mmueledi Martins ba dumalana ka bongwe fela jwa pelo gore kgetse e tshololwe.

Koot a kopa tona gore a phatlalatse le komiti ya boemedi jwa baithuti gore ena le Teu ba kgone go kopana le go kopanya baithuti ba merafe yotlhe mo sekolong se segolo sa Vryburg. Sengwe se tota Teu le balatedi ba gagwe ba sa bolong go se kgaratlhela.

Tona ya lefapha la thuto a iteela kobo moroko ka go kopa mogokgo Robson go amogela mosimane gape mo sekolong. A leba basweu a re, "Bana ba ke bana ba lona, bana ba ke ba me."

A retologa a fitlhela go se ope wa batsadi ba merafe e mengwe. A metsa mafoko a a a buileng. A kopa Motswagauteng go nna mojamorago.

"Batsadi ba rona nelwang ke pula. Ke lebogela matsapa a lona a go re kopanya jaaka bana ba Aforika Borwa. Jaaka bana ba lona. Ke leboga tona ka go nkopela go amogelwa gape mo sekolong se. Le go amogela botlhe ba ba nka-mogelang jaaka ke ntse. Ke lebogela tšhono e ke e fiwang go nna ngwana jaaka bana ba bangwe."

A rothisa keledi morwa Gokatweng pele a tshwara Koot

ka seatla. A tlhabeletsa pina ya bosetšhaba.

Botlhe ba ema ka dinao. Ba tshwaragana ka diatla le go opela ka matlhagatlhaga.

E rile mo letsatsing le le latelang, koloi e tshweu ya leba Motsitlane.

Motswagauteng a bula lebatinyana le le jelweng ke motlhwa. A fetela kwa kamoreng ya ga nkokoagwe Ijelele. A fitlhela bolao jo bo lolea.

A itumela thata fa a bona seipone se segolo sa ga nkoagwe se sa ntse se le teng. A se phimola lerole. A iteba. A tshega, le go itumelela botshelo. Keledi tsa keleketla le marama.

A itebile mo seiponeng se se mo thusitseng go nna ena.

E rile fa a ntse a lebile seipone. A bona go tlhagelela mosadimogolo Mmasepanapodi. A leba seipone thata. A se rotolela matlho. A ipetsa mafatlha a re: "Nna ke Puso Swanepoel-Smook morwa Gokatweng le Jankie." Mosadimogolo a mo tlamparela a mo tlhaga kwa morago. Mmogo ba leba seipone, ba rata, ba tlotla le go amogela se ba se bonang.